

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványulmány átvéve:
 Egyszerű előfizetés: 10 kor.
 Hosszabb előfizetés: 6 .
 Különben hánykor kezdve:
 Egyszerű előfizetés: 20 kor.
 Hosszabb előfizetés: 6 .
 Vidékre postán küldve:
 Egyszerű előfizetés: 26 kor.
 Hosszabb előfizetés: 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Kiszáradt minden nap a hófű és
 szesz után napok kivételével

Évesközlet és kiadványulmány:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség hátrahagyott visszaváltás
 vagy megfűzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadványulmányos intézményeknél

Hely: minden óra 8 más.

NAGYVÁRAD május 21.

Pünkösöd.

Az utolsó vacsora termében egybe-
 gyűlt apostolokra husvét után ötven nap-
 pal leszállott a vigasztaló és kegyelem-
 osztó Szentlélek, akit a Betániában meny-
 nyegbe ment Krisztus ígért meg a tizenegy-
 nek. A szent tűz kiáradt rájuk, bevilágított
 elméjük homályába és bátortalan szívüket
 megerősítette. A pallérozatlan elméjű ga-
 lileai halászok megindultak a világ minden
 részébe és új, előttük addig ismeretlen
 nyelveken csodás hatással hirdették az
 evangéliumot. A testben, lélekben igény-
 telen emberek az irás szavai szerint: ör-
 dögöket üttek, kigyókat vettek föl és, ha
 valami halálosat ittak, nem ártott nekik;
 a betegekre kezüket tették és meggyó-
 gyultak. Így működtek ők bölcsen és tör-
 hetlenül, a pünkösdi lángokból természet-
 fölötti világosságot és erőt merítve.

A Szentlélek ereje ma is benne lük-
 tet az egyház szervezetében, az óvta meg
 eddig, az fogja föntartani ezután is a szá-
 zadok viharai közben. A pünkösdi szö-
 vétnek lobogó lánggal ég ma is a világító
 tűzszlopként vezeti Krisztus jegyesét a
 tévedések és üldözések éjszakáin. A ka-
 tholikus egyház sohasem sülyedhet a meg-
 alkuvások kegyelemmorzsáin élő intézmé-
 nyek színvonalára. Hivatása a dominálás,
 a vezérszerep minden időközön keresztül.
 Bármekkora hullámok tornyosuljanak is,
 Péter hajója, amelynek az Atyaisten a

kormányosa, Krisztus az iránytűje s a
 Szentlélek a világítótornya, bizton halad
 célja felé. A politika páncélos hadiha-
 jóit, a tudományos-rendszerek ingatag lé-
 lekvesztőit messze elhagyja maga mögött
 és ezer veszély közt is nyugodtan száll-
 litja a lelkeket egy hatalmas oceánon
 keresztül a természetes lét innenső part-
 járól, a természetfölötti világ tulsó ol-
 dalára.

A természetfölötti hit ereje és vilá-
 gossága mindnyájunkban él, akiket a ke-
 reszttség szentsége a Szentlélek templomaivá
 avatott. De ügyelnünk kell szüntelenül,
 hogy a pünkösöd fehér galambja el ne
 szálljon lelkünkől. Hogy hitünk ereje
 meg ne fogyatkozzék és világossága el
 ne boruljon.

Bátorságunknak csak növekednie, erőnk-
 nek csak edződnie kell a küzdelmek he-
 vében. Nem szabad megijednünk, nem
 szabad elcsüggednünk és sohasem szabad
 engednünk. Örökös küzdelem a kereszt
 ügye, de olyan küzdelem, amely, ha he-
 lyenkint egyenlőtlenül folyik is, el nem
 bukhatik soha. Nincs okunk megijedni
 azoktól a fenyegetésektől, amelyek nap-
 jainkban a francia egyházüldözésekkel
 példálózgatnak. Ezek az embertelenségek
 tiszteletreméltó férfiak és védtelen nők
 legegységesebb jogait is lábbal tapodják ugyan,
 de az egyházban kárt nem tehetnek, sem
 Franciaországban, sem egyebütt. Hanem
 igenis újabb bizonyítékát szolgálják annak,
 hogy az atheista zsidó-szabadkőmives fegy-
 verbarátság hova kaptatja el magát, mi-

helyt sikerült tért foglalnia. Az egyház
 hiveinek nem szabad előlük meghátrálni,
 hanem vissza kell őket szorítani.

Azoktól sincs okunk megijedni, akik
 — legutóbb Biharvármegye területén is —
 egyre erőszakosabban támadják a társa-
 dalmi rendet s ennek keretében legfélel-
 mesebb és soha le nem győzhető ellen-
 ségüket, az egyházat. Marx hiveinek vö-
 rös zászlajából már foszlányok sem lesz-
 nek akkor, amikor az egyetlen szeplőte-
 len vörös zászló, a pünkösöd, a Szentlé-
 lek tüzes lobogója, diadalmasan fog
 felragyogni az idők végezetével. Nem kell
 megijednünk attól az erőszakos lobogótól,
 hanem igenis észre kell vennünk, hova
 jut a keresztény társadalom alsóbb osz-
 tállya, ha a gazdasági élet ellentéteinek
 kiegyenlítését a demagógiától várja. Közbe
 kell tehát magunkat vetnünk testvéreink
 érdekében.

Végezetül pedig azoktól sincs okunk
 félni, akik a modern tudomány harmadik
 emeletéről meghaladott álláspontnak
 szeretnék feltüntetni az egyházat. A né-
 met szobatudósok szójátékai vajmi gyöngé-
 dolgok ahhoz, hogy a szentírás tekinté-
 lyének ártsanak. A bábeli zavar nem a
 bibliában, hanem a felekezellen tudomány
 csarnokaiban zsibong.

Lobbantsa lángra szívünket a pün-
 kösd tüze. Világítsa meg értelmünket a
 teremtő Lélek. Hogy közös célunkat és
 közös bajainkat fölismerjük egyszer már,
 Hogy együttes erővel lépünk sorompóba
 a keresztény elvek diadaláért minden

„TISZÁNTÚL“ TARCZAJÁ.

Bajthay Simon sirja.

Irta: Kines István,

Kidőlt kereszt, korhadt fejfa s egy zöld
 pázsittal bevont sirhalom. A ki ott alant nyug-
 szik, az egy a sok közül, kit eltemettek, elfeled-
 tek. A hogy már rendszeren történni szokott.

A sirhalom előtt egy őszbecsavarodott em-
 ber áll. All némán, csendesen, szóvalan. Közbe
 megcsóválja fejét, majd morog egyet, mintha
 megharagították volna. Csak azt nem tudja
 kire haragudják.

— Annyi vagyont hagyál hátra, szegény
 barátom — tör ki belőle a szó — s nincs a
 ki sírodát gondozza, nincs akinek eszébe jutna,
 hogy virágot ültessen haló porod fölé! Megint
 tanultam valamit.

Mély sóhajtás fokadt szívéből, megfordult
 s lassan távozott a temetőből . . .

Őt esztendő mulva megint vissza került, de
 akkor már úgy hozták a Szt. Mihály lován. Az

emberek ezt mondták, a gazdag Bajthay Si-
 mont temetik.

Nemsokára még többet beszéltek róla az
 emberek. Városszerte tárgyalták, micsoda bo-
 lond végrendeletet csinált az a Bajthay Simon,
 kit nemrég a guta megütött.

Két rokona közül annak hagyta minden
 vagyonát, ki a sirját gondozza.

De hát melyik lenne olyan ostoba, hogy
 ne gondozza? Azt hát ki kellene tömni és el-
 küldeni valami világkiállításra. Otvanezer pen-
 gőből szépen kerül virágra is, koszorúra is, de
 meg talán marad is valami belőle.

S a rokonok nem is szolgáltak rá, hogy
 kitömessék őket az emberek. Alig törték föl a
 végrendeletet a bíróságnál, másnap már ott
 veszekedtek a sir mellett.

Régi ellenségeskedés lobbant különben is
 lángra közöttük. Olyan volt az az érzés, mint
 a hamu alatt lappangó piros tüze a paráznak,
 kis szellő is föltakarja . . . aminthogy a Bajt-
 hay leányok is csak alkalomra vártak, amiért
 egymásnak alaposan megadják a maguk titulu-
 ait.

Azt rebesgetik róluk, hogy Cziczelle elva-
 dásztá volna annak idején Helén elől a vőle-
 gényét. Hamen hát ki tudja, vajjon ugy volt-e
 s ha úgy is volt, akkor régen volt.

Hogy leányoknak maradtak mind a ket-
 ten, az mindenképpen bizonyos. S ebből már
 eléggé kitetszik, mennyire fölfújták azt a nevet-
 séges vőlegény históriát. Ha lett volna garasára
 komoly szándéka annak a léha fráternek, ak-
 kor legalább csak beleharapott volna az egyik
 Bajthay leányba. Hanem dehogy tette. Meg
 kellett mindkettőnek maradnia a levélhullás
 számára.

Es ők kerültek egymást, ahelyett, hogy vi-
 gasztalták volna. Elég különös, hogy most egy
 sírdomb fölött ketten találkoztak.

Cziczelle éppen javában igazgatta a friss
 hantokat. Szépen négyszögbe szorította s oldalt
 pázsittal rakta ki a halmot, mikor Helén is
 megjelent a téren.

Két kezében szegfüvet, begoniát, pelar-
 góniát s ki tudja még hány féle virágot czi-
 pelt. Se szólt, se köszönt, csak lerakta terhét

**Jó czipó, jó czipó, jó czipó,
 jó czipó, jó czipó, jó czipó,
 jó czipó, jó czipó, jó czipó**

REICHARD áruhaza
 egyedül
 czégnél Fő-utczán kapható.

vonalon a magán és nyilvános életben, a családban a politikában, a társadalomban és a tudományban. Akkor nyugodtan nézhetünk szembe a politikai, gazdasági és doktrinér liberálisizmus egyházüldöző állásfoglalásaival.

Szállj le pünkösdi tűz, szállj le reánk teremlő Lélek.

Jöjj el Szentlélek Isten!

Dr. Helvey Lajos.

A nagyváradai műtárlat.

Magyarország vallás- és közoktatásügyi minisztere személyesen nyitotta meg a tegnapi műtárlatot.

Oly nagy jelentőséget kölcsönöz magának ez a tény a kiállításnak, amely előtt meg kell hajolnia a művészet minden igaz barátjának.

Még jobban kiemeli a nagyváradai kiállítás jelentőségét a miniszternek az a pár szava, a melylyel Vitéz János korának felvirradását jelezte Nagyvárad fölött.

S valóban, találóbban nem lehetett volna jelezni a tárlat megnyitásának ünnepélyes pillanatát.

Vitéz János utóda állott szemben Mátyás király utódának miniszterével. Ugyanaz a fény, hatalom és tisztelet környezte, amely Vitéz Jánost körülvette. Tudósok, művészek és műrecek s hívei legelőkelőbbjeinek társaságában fogadta a király emberét Várad püspöke. Fogadta magyaros vendégszeretettel, a mint magyar főpaphoz méltó s köszöntötte ékes üdvözlő szóval, amint csak Vitéz János utóda fogadhatja a művészlelkű minisztert.

Két művészlelek találkozása volt ez, amely találkozást teljessé tette a Szigligeti-társaság nagytudású elnökének üdvözlése.

Nagyvárad örök büszkesége, megdi-

csült püspöke, Vitéz János boldogan tekinthetett alá egykori székhelyére.

Annyi idők keserves viharai után nagyobb fényben áll Szent László püspöki városa, mint állt ott valaha. Buzgó hitélet mellett lobogó hazafiság, törhetetlen munkakedv és nemes ambíció vezérli. Nagyvárad közönségét előre, mindig csak előre.

A művészet nagyobb pártolásban részesül, mint részesült valaha. Ime az ország legelső művészei kelnek nemes versenyre, Nagyvárad hölgyközönsége lelkesíti a versengőket s a művészet pártolójának élén ott áll Vitéz János fenkölt lelkű utóda.

Nagyjelentőségű, emlékeztetőre szóló ünnep volt, amely nyomot fog hagyni Nagyvárad, sőt Magyarország művészetének történetében.

*

Az ünnepélyről a következő tudósításunk szól:

A miniszter érkezése.

Fél egyre volt jelezve a tárlat megnyitására lejövő dr. Berzeviczy Albert vallás és közoktatásügyi miniszter és kíséretének érkezése s 12 óra előtt már megindult a fogatok hosszú sora az állomás felé, szállítván a miniszter fogadtatására siető előkelőségeket.

Azonban ekkor már értesülést nyert az állomásfőnökség, hogy a minisztert hozó gyorsvonatot, illetve annak mozdonyát Püspök-Ladányban baj érte, s csak egy órai késéssel jön be a vonat Nagyváradra. Mit volt, mit tenni a fogadásra megjelentek részint kimaradtak, részint visszajöttek a városba. *Butyka* állomásfőnök e kellemetlenségről többeket értesített előzékenyen, így a püspöki udvart, a polgármestert, de bizony mégis sokan voltak azok is, kik előre nem értesültek arról.

Igy aztán csak fél 2 órakor érkezett be a gyorsvonat. Ekkorra nem nagy, de előkelő közönség jelent meg a peronon a kultuszminiszter fogadtatására.

Ott voltak a minisztert vendégül látó dr. Szemrecsányi Pál püspök képviselőjében *Fetszer* Antal apátkanonok és *Szemethy* Géza dr. püspöki titkár. Továbbá dr. *Beöthy* László főispán,

Rimler Károly polgármester, *Mangra* Vazul gör. kel. püspöki helynök, dr. *Bozóky* Alajos, *Sipos* Orbán, *Nátafalussy* Kornél, *Rádl* Ödön, *Bihari* Sándor, dr. *Konrád* Márk, dr. *Szolcsányi* Hugó, dr. *Molnár* Imre, *Huzella* Gyula, *Mezey* Mihály, dr. *Radó* Ignác, *Hoványi* Géza dr. *Stauber* József vezetésével a reáliskola teljes tanári kara, a főgymnasium képviselőjében, dr. *Pácz* Sándor, *Kolozsváry* Béla, *Szmetka* L. Ödön, *Beke* Boidizsár, *Ponty* Kelemen, *Szemes* Imre, *Mikler* Arpád, *Reinle* Gyula, *Gerő* Armin, *Erőss* Rezső, *Darabanth* György a g. kath. püspök nevében stb.

A mikor a vonat bejött, csakhamar feltűnt a miniszter alakja, ki mikor kiszállott, lelkes éljenzés fogadta.

Vele együtt szállt ki *Szemrecsányi* Miklós, *K. Lippich* Elek és *Szalay* Imre.

Az érkezők körül a fogadásra megjelentek félkör alakot s előlépett *Rimler* Károly polgármester s szép szavakkal üdvözölte a minisztert:

Nagyvárad város nevében igaz örömmel, őszinte szívvel valló lelkesedéssel üdvözlö a miniszter ur ő Exzellenctáját. Látogatása nevezetesen az egész város közönségére. Ismeretes a művészetek ápolása, fejlesztése körüli lángbuzgalma, a szép művészetek alkotására irányuló nemes törekvése. Fogadja hálás köszönetünket üdvös munkálkodásáért s a mi tárlatunk iránt is nyilvánított kiváló érdeklődésért.

Nem fogadjuk diszszel, pompával, de szívünk melegevel üdvözljük a város falai között. Isten hozta! (Lelkes éljenzés.)

A rövid, de közvetlen meleg üdvözlésre a miniszter is röviden válaszolt:

Örömmel jött e történelmi, dicső emlékü szép városba. Eljött tanuja lenni a művészet ünnepének. Tanúságot tesz most a város közönsége a művészet iránti szeretetéről, melylyel támogatja a nemzeti kultúra előbbvitelét. Reméli, hogy a kiállítás nagy sikerrel fog díszkedhetni.

Különben is szívesen jött pár órát tölteni a kedves városba, melynek olyan minden szép, jó és nemesért lelkesedő közönsége van. Köszöni a fogadtatást. (Éljenzés.)

Ezután néhány szóval *Fetszer* kanonok üd-

s azután a sir tetejébe próbált gödröket vájni, nyilván a virágok számára.

— De kérlek ne rontsd el, a mit én két órája csinálók — fakadt ki *Cziczelle* bosszus türelmetlenséggel.

— En rontom el? — emelte meg büszkén nyakát *Helén*.

— Hát nem tudod, hogy szétdőlt a sir goromba kezéd vájkálása nyomán?

— Goromba kéz a te mancsod, te tenyeres-talpas viziló! — vetette el a sulykot minden gondolkodás nélkül a sértett *Helén*.

A másíknak se kellett több. Nyomban abban hagyta a sir igazítását.

— Hát te . . . te áldatlan teremtes te — olvasott rá rokonára keserűen — hát neked mindenütt keresztelkedni kell utamat? Hogy csunya piszkos szád van, azt tudom, talán azért nem kellesz az ördögnek sem, mert különben régen a pokolba nyargalt volna veled . . . te . . . te csoroglya.

— Mondd még egyszer, még egyszer mond — ugrott neki, mint valami dühös hörcsög *Helén* — nézd, kikaparom a szemedet.

Cziczelle jónak látta tágítani, mert a másik szentül neki esik a tiz körmével.

— No, no, no, csak ne olyan vadul, *Helén* lelkem, hát nem tudod, hogy mi rokonok volnánk?

— Kell is énnekem ilyen rokon. Akkor lássalak, mikor a hátam közepét.

— De azért együtt diszítjük a bácsi sírját, ugyebár — gunyolódott *Cziczelle* — persze, hogy persze, neked is kell valami a nagy örökségből.

— Es neked talán nem? Mondd igaz lelkedre mered-e mondani, hogy te törödnél a bácsi sírjával, ha nem úgy végrendelkezik?

— En bizonyosan törődtem volna, de te aligha.

— Ismerlek szép maszk.

— En is téged szép *Cziczelle*. No, de emberek jönnek. Hát muszáj azt mindenkinek tudnia, hogy még a temetőben sem férünk meg egymás mellett? A bíróság majd csak teremt valami rendet közöttünk. A jó Isten megáldjon.

Es tényleg a bíróságnak kellett rendet csinálni a két kisasszony között.

Cziczelle bejelentette, hogy eddig ő gondozta a sirt — *Helén* pedig éppen az ellenkezőjét állította. Mindegyik hivatkozott cso-

mó tanura s a végén a bíróság helyszíni szemlélésre volt kénytelen kirukkolni.

Cziczelle vezette őket. Az egész uton azt magyarázta, mennyi fáradságába került míg azt a sirt úgy, ahogy rendbe hozta s tele ültette apró cziprussal árvaviolával, mert az kell ám a halottnak, nem pedig pelargonia vagy fukszia.

— Tessék csak megnézni, hibázik-e valami róla? — Kiáltott föl büszkén, mikor a helyszínére értek.

Helén hallgatott és mosolygott.

— Hát . . . hát — bökte ki ijedten *Cziczelle* — ki tette ezt?

A siron nem volt egy szál cziprus, nem nyitott egyetlen árvaviola — csupa pelargonia, verbena, zünia, viritott rajta.

Cziczelle majd hogy a guta nem kerülgette.

— Méltóztassék tudomásul venni tekintetes bíróság — vette most föl komolyan a szót *Helén* — hogy ezt a sirt igenis én gondoztam. Tanum rá itt a kertész ur, *Jedlicske* Szvetozár. Mondja csak kertész ur, ki ültette ezt a sok virágot?

Férfi fehérneműek méret után és teljes uri kelengyék a legelegánsabb kivitelben, a leggyorsabban készíthetők **Róth M. utóda** kalap- és uridivat üzletében. *Férfi- és női-czipők* kizárólag a legjobb készítmény.

vözölte a püspök ur ő Excellentiája nevében s meghívta annak vendégül.

A miniszter ezután kezét fogott a körülötte állókkal s néhány szívélyes szót szólva mindenkihez s az első osztályú várótermen keresztül kijutva, kocsikra ültek s az aulába hajtottak.

A papság tisztelgése.

Szmrecsányi Pál püspök ő Excellentiája káptalana és a központi papság élén a szentzéki gyűlésteremben várakozott illusztris vendégére, s ugyanott voltak egybegyűlve a görzszerartású kath. papok.

A terembe lépő Berzeviczy Albert vallás-és közoktatásügyi minisztert éljenzéssel fogadta a papság, mire Szmrecsányi püspök mindkét szerartású papság és a szerzetesrendek nevében üdvözölte őt, a kultusz ügyek vezetőjét.

Mire Berzeviczy miniszter megköszönte a rokonszenves fogadtatást, mely nemcsak személyének, hanem a magyar kultúra általa képviselt ügyének is szólt, azok részéről, kik ennek előmozdításában hivatott elsőrangú munkatársai.

Majd a püspök bemutatja a miniszternek papjait, kikkel néhány szót váltott, hosszabban beszélgetett Vinkler József v. püspök nagypreposttal, kinek gyémántmiséjéhez és új nagy alapítványaihoz most személyesen is gratulált.

*

A papság után a helybeli tanügy vezetői Nátafalussy Kornél tankertületi főigazgató, Sipos Orbán tanfelügyelő, Bozóky Alajos kir. tanácsos, kir. kath. jogakadémiai igazgató, Stauber József reáliskolai igazgató s a főgimnáziumnak távollevő igazgatója helyett dr. Pácz Sándor járultak tisztelegni a miniszter elé.

Ebéd a püspöknél.

A tisztelgések után Szmrecsányi püspök ebédet adott a miniszter tiszteletére. Az ebéden a következő előkelőségek vettek részt:

— En — felelt büszkén a hórihorgas Szvetozár.

— Kinek parancsára? Ki fizetett érte?

— A nagyságos kisasszony — hajtotta meg magát a kertész Bajthay Helén előtt.

Es Helén kevélyen hordozta körül tekintését. Végtelen jól esett neki, hogy azt a czudar hársipát, Cziczellét ez egyszer úgy lefőzhette.

Cziczelle remegett a méregtől. Két kezét ökölbe szoritotta, hogy az egybegyűltek nagy mulatságára ki ne törjön. Hanem tudta ő már, mit fog majd csinálni.

A hivatalos személyek fölvevették a jegyzőkönyvet s eltakarodtak.

Másnap Bajthay Cziczelle állítot be a bírósághoz azzal a kéréssel, tessék új helyszíni szemlét elrendelni, mert most átváltozott a kérdéses sir egészen: kipusztult onnan a sok zünia és verberna egy szálig.

— On távoli ottá el talán? — kérdezte mosolyogva a bíró.

— Meglehet — vonta vállait a kisasszony — de én csak azt tettem, amihez jogom volt. En ültettem elsőben a virágokat s ő tépte ki onnét, hogy a maga gyomját vesse el rajta. Azért kérem alázattal tekintetes bíróság, tessék igazságot tenni közöttünk.

A püspök ő Excellentiája jobbján: dr. Berzeviczy Albert, dr. Beöthy László, Vinkler József, Lippich Elek, dr. Bozóky Alajos, Nátafalussy Kornél; balján: dr. Radu Demeter, Szalay Imre, Ritoók Zsigmond, Sável Kálmán, Sipos Orbán, dr. Konrád Márk; szemben: Szmrecsányi Miklós, Rimler Károly, Rádl Odön, Hoványi Géza, Stanher József, Erőss Rezső, Fetser Antal, Bihari Sándor, dr. Radó Ignác, Huzella Gyula, dr. Pácz Sándor, Reinle Gyula, dr. Szemethy Géza, Mayer Antal és Brém Lőrincz, udvari papok.

Az ebéden a püspök mint házigazda poparat emelt illusztris vendégére a miniszterre, kihez őt rokoni és régi baráti viszony gyöngéd, szíves kötelékei fűzik. Orvend, hogy ez alkalommal, mely oly kiváló fontosságú Nagyváradi kulturális életében vendégül üdvözölheti a közoktatásügyi legfőbb vezetőjét, ki oly előszere-ttel viseltetik a szépművészetek iránt.

A szép beszédre melyet lelkes éljenzés követett, mindjárt felelt a miniszter.

Felajult emlékeiben a régi gyöngéd kötelék, mely őt Nagyváradi nemes szívű, nagy tudású, felekölt lelke, a művészetért lelkesedő püspökéhez fűzi. Kiváló örömeire szolgál, hogy e nevezetes alkalomból, amikor Nagyváradi város a kulturának áldoz, lejöhetett néhány órára orvend, hogy e nemes mozgalomban oly tevékeny részt vett a püspök ur ő Excellentiája és élére állt annak. Elteti a püspök ő Excellentiáját.

A műtárlat megnyitása.

Minden ízében inpozáns ünneppéggel nyitotta meg tegnap Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter a második nagyváradi műtárlatot.

A gyönyörű pazar díszszel rendezett termekben fél négy órára festői csoportokba gyűltek a rendező-bizottság hölgytagjai s közéletünk előkelőségei. Már ekkor festői látványt nyújtott a vernisagra összegyűlt intelligencia. Négy óra felé összehalmozott műtárgyakról az ünnepies megnyitási aktus felé fordult a figye-

— Jól van kisasszony, ne féljen — biztatta panaszos felet a bíró — tessék csak nyugodtan bevárni a fejleményeket. Meglesz az ítélet is, meglesz minden.

Aminthogy meg is lett.

A bíróság a végrendelező utolsó akaratához hiven, annak ítélte oda az örökséget, ki az elhunyt sírját szeretettel gondolja. Minekutána pedig a két rokon versenyre kelt egymással, ki tegyen többet, melyik mutasson nagyobb kegyeletet az elhunyt iránt, azért nyilvánvaló, hogy az örökséget megkellett osztani. Felében Bajthay Cziczellét, felében pedig Helént illette az.

A bölcs határozatba a veszekedő felek is belenyugodtak. Az volt a legegyszerűbb megoldása a kritikus kérdésnek.

Az esztendő ismét pörögni kezdtek... S ha most elmegy a temetőbe, egy sírral többet talál, melyiken kidült kereszt, korhadt fejfa az összes dísz... Kivesztek ottan a verbenák, züniaák csak úgy, mint a pelargóniák és árvaviolák. A jó Isten maga huzat minden évben zöld pázsitból takarót, a gazdag Bajthay Simon nyughelye fölé.

A hogy már rendesen történni szokott.

lem. Berzeviczy Albert és Szmrecsányi Pál püspök fogadtatására a nagyterem bejáratánál csoportosult a rendezőség. Pontosan 4 órakor megérkezett Berzeviczy Albert, Szmrecsányi Pál és Radu Demeter püspökökkel, Szmrecsányi Miklós miniszteri tanácsossal Lippich Elek és Szalay László társaságában.

A nagyterem csoportozatából a következők neveit sikerült feljegyeznünk.

Órley Kálmáné, Órley Anna, Meskó Boldizsárné, Miskolczy Lili és Anna, Kappel Györgyné, Kugler Antalné, Kugler Mariska, Szokol Józsefné, Sável Kálmáné, Huzella Gyuláné, Szunyogh Lorándné, Ritoók Emma, Dus Lászlóné, Dus Piroksé, Nadányi Jenőné, Nadányi nővérek, Henisberg Mórné, des Echerolles Kruspér Sándorné, Hoványi Gézáné, özv. Pathi Nagy Kálmáné, Molnár Imréné, Bodnár Gyuláné, Szemes Ilonka, Moskovics Mórné, Miklósné és Miksáné, Schmidt Pálné, Csák Máténé, Csák Ilonka, Molnár Lajosné, Keledy nővérek, Battig Ferenczné, Kiss Elekné, Varró Domokosné, Cseresnyés Lujza, báró Kargné, Sarkadi Lajosné, Bordé Ferenczné, Békassy Józsefné, Papp Miklósné, Latschy Irén, Szabó Ilona Bócz Gézáné, Ilonka és Ella, Hoffmann H. né, Sável Kálmán, Rees E. L., Stauber József, Mayer Antal, Molnár Imre, dr. Bozóky Alajos, Nátafalussy Kornél, Rimánóczy Kálmán, Rimler Károly dr. Kecskeméthy Lipót, Kovács József főhadnagy, Szunyogh Lóránd, Dus László, Nadányi Jenő, Szmazsenka Ernő, Steinsberg altábornagy, Gerő Armin, Laurán Agoston, Beöthy László, Berkovits Miklós, Bulk Kornél, Hoványi Géza, Mezey Mihály, Radó Ignác, Huzella Gyula, Pácz Sándor, Schmiadt Pál ezredes, Széchenyi Jenő, Mangra Vazul, Karg János, Adorján Armin, Rádl Odön, Bodor Károly, dr. Szolcsányi Hugó, Ritoók Zsigmond, Bordé Ferencz, dr. Agoston Péter stb.

Az érkező minisztert Rádl Odön, a Szigligeti-társaság illusztris elnöke, a következő beszéddel üdvözölte:

Rádl Odön beszéde.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

A Szigligeti társaság nevében, a mely a most Nagyváradi megnyílt képzőművészeti kiállítást rendez, hódolateljesen üdvözölöm Nagyméltóságodat, a ki a meghívásunkat elfogadni s megnyitási ünnepünket valóban és igazán fényessé tenni méltóztatott.

A Szigligeti társaság azon célból, alakult, hogy a magyar kulturát s ennek eszközei közül külön a szépirodalmat és szépművészeteket abban a körben melyre tevékeny része kiterjed és azoknak a szerény anyagi eszközöknek megfelelőleg, a melyek fölött rendelkezik művelje.

Ennek a célnak akartunk szolgálni akkor, amidőn ma a Nagyváradi ezidő szerint már második képzőművészeti kiállítást rendezzük. Ugy vagyunk meggyőződve, hogy a tultengő pozitívizmus, amely különösen a múlt század utolsó évtizedei óta a kulturában lábra kapott és amely mindenképp az ész és értelemnek ugyszólván a virtuozitásig vitt fejlesztésében látja fő célját, sőt még a szellemi alkotások terén is a hasznosság elvnek hódol. Ezen pozitívizmus mellett minden eszközt fel kell használni a költői és művészi szép kultuszának ápolására, nehogy az kivesszen a lelkekből és szivekből, mert azt tartjuk, hogy a szép kultusza egyenlő rangú tényező, egyenlő rangú kultureszköz a kultúra többi eszközeivel, hogy ugy az egyéni, mint a nemzeti kulturában, de különösen a nemzeti kulturában még magasabb rangú is, mert a szépművészetben egyedül

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
Fő-utca.
(Uri Casinó-épület).
TELEFON 520.

angol divat férfiszabó-cség

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készíti férfi-ötönyöket, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costümekeket valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

nyilatkozhatik meg a nemzeti szellem, a fji és nemzeti egyéniség, szóval mind az, mit a gyűjtőfogalom alatt értünk: Nemzeti genius.

Mig a kizárólagosan egyoldalú tudományos képzés elsivárit és igen gyakran a kozmopolitizmus karjaiba kerget a művészet az, mely a nemzeti egyéniséget megóvjá s magasabb régiókba emeli.

Mélyen meg vagyunk hatva kegyelmes aram az által, hogy ez időszerinti magas állásának országos gondjai között időt talált magának arra, hogy a mi szerény ünnepeinkön személyesen résztvegyen.

Mélyen meg vagyunk hatva, mert ebben annak a tanúságát látjuk, hogy Nagyméltóságod, mint a magyar kultúra legfőbb gondozója és őra szintén egyenrangú tényezőnek tartja a szép művészeteket és mert ezáltal tanúbizonyosságát adta annak is, hogy a mi szerény törekvéseinket helyesli és a még szerényebb művészetünket magas támogatásban részesíti.

Fogadja Nagyméltóságod ezért a Szigligeti-társaság mélyen érzett hálájának kifejezését, párosulva az egyszerű, de igaz magyar szívből jövő üdvözléssel, hogy Isten hozta Nagyméltóságodat közibénk!

Ezután *Szmrecsányi Pál* püspök Nagyváradi város nevében a következő beszéddel üdvözölte a kultuszminisztert.

Szmrecsányi püspök beszéde.

En mindenben hozzájárulok azoknak az érzelmeknek kifejezéséhez, melyeket a Szigligeti-társaság nagyérdemű elnöke, most a társaság nevében nyilvánított és idejövetele alkalmából üdvözölve Excellenciát. A Szigligeti-társaság hazafias buzgóságának köszönhető, hogy most már másodizben van alkalmunk Nagyváradon a képzőművészet remekeiben gyönyörködnünk és Nagyvárad közönsége, amint ezt az oly nagy számban megjelent képviselők mutatja, ünnepeink tekint ezt az alkalmat azért, mert nemcsak dívatnak nézi a képzőművészetet, hanem meg van győződve arról, hogy az a nemzeti művelődés fejlődésének hathatós eszköze, meg van győződve arról, hogy a műkedvelő közönség és a művészet apostolainak érintkezése fogja megalapítani előbbtöbb hazánkban a nemzeti műveltségnek azt a légtörést, mely nemzeti nagyságunk egyik feltétele.

Excellenciád egész közléte folyamán sok egyéb nagyfontosságú elfoglaltsága mellett — épen azért, mert a művészet ily hathatós eleme a nemzeti nagyságunk a művészet fejlesztésére és előmozdítására szentel életem, erejét, nemcsak hivatalos működésében, hanem azon gyönyörű művekben is, melyekben művészi lelkét a magyar szívek nagy gyönyörűségére oly megkapó módon tárta ki.

Most, midőn az Isten gondviselése Excellenciád a közoktatás, műveltség és művészet vezérpolczára helyezte — ide sietett közénk, Nagyváradra, hogy a mi törekvéseink iránti jóindulatát, Nagyvárad közönsége iránti rokonszenvét és elismerését kifejezésre hozza.

En azért ugy, ami az igen tisztelt elnök ur a Szigligeti-társaság nevében, én városunk egész osztatlan közönsége nevében köszönetemet fejezem ki Excellenciának megjelenéséért, és kérem, hogy a kiállítás, amely nagy örömmel mondhatom, hála a rendező bizottság odaadó buzgóságának, méltó helyet fog elfoglalni a vidéki kiállítások sorában, melynek Excellenciád megjelenése oly nagy fényt kölcsönöz meggyitni méltóztatásuk.

Az üdvözlő beszédekre *Berzeviczy Albert* lendületes szavakkal mutatott rá a képzőmű-

vészetek hivatására, mint nemzeti kultoránk tényezőjére.

A nagyhatású magas niveauju beszéd a következő:

A miniszter megnyitója.

Nagyméltóságú védnök Ur!

Igen tisztelt Elnök Ur!

Engem a legőszintébb öröm a legmelegebb érdeklődés és a hála érzelme hozott ide. A hála érzelme Nagyméltóságod és Védnökötársaság, s a Szigligeti társaság vezetősége iránt, amely a művészeti életünket a kiállítással gazdagította. Az élénk elismerés teljes érdeklődése Nagyvárad lelkes közönségének ez iránt a nemes vállalkozása iránt, mely nekem, mint a nemzeti kultúra ugyanez idő szerinti vezetőjének figyelmemet szükségkép magára vonta.

Egy nagy német nemzetgazda azt mondja, hogy a művelődés nem egyéb, mint életszükségleteinknek szaporodása.

Minél műveltebb valaki, annál több a szükséglete, mennél műveltebb, annál kevesebb.

Az emberi műveltségnek legszebb, legvonzóbb és legnemesebb virágai ott nyílnak, ahol a művészet szeretete, élvezete életszükségletté válik. Ennek az igazságnak a felismerése indítja, a mi társadalmunk vezetőit arra, hogy a művészet kultuszának tűzhelyeit, telepeit szaporítani igyekezzenek vidéki kiállítások és múzeumok által. A törekvés az, hogy közelebb hozzuk a művészetet és közönséget egymáshoz, és népszerűvé tegyük a művészetet.

Es én nem hangozthatom elégszer, hogy a művészeteknek igazán alkotó, igazán termékeny és nagy korszakai azok voltak és csakis azokban, melyekben művész és közönség kölcsönösen megértették egymást. S amikor a művészet nem volt egyes nagyok és hatalmasok személyének kedvtelésének játékszere, hanem a polgárság öszeségének öröme büszkesége és dédelgetett gyermeke.

Erre kell igyekeznünk nekünk is. Arra, hogy a közönség bizonyos elfogulatlansággal, a művészet iránti bizalommal és hittel igyekezzék a művészet termékeiben a művészlelek megnyilatkozását megkeresni és megtalálni.

Visszont művészeink is lemondva a l'art pour l'art sokat hangoztatott elvének tulhajtásáról, ne keressék ambíciójukat abban, hogy csak kevés választottaktól értessenek meg, őszintén és igazán igyekezzenek a maguk lélekének legjavát vinni be művészetükbe. Abban a rendíthetetlen meggyőződésben, hogy amely igazán az emberi lélekből jön, az kell, hogy utját az emberi lélekhez megtalálja. Lelkem mélyéből üdvözlöm Nagyvárad lelkes hazafias közönségét ezen kiállítás rendezése alkalmából.

Amikor mintegy megújítva a város legnemesebb régi tradícióját, azokat egyesíteni igyekszik a modern szociális felfogással és az erősen löktető nemzeti élet követelményeivel. A midőn mintegy visszfényeként a régi dicső időknek, a mikor a legszebb virágai a művészetnek és tudománynak a Vitéz János nevéhez fűződtek, most az egyházfeljelmek patrónátusa mellett indította meg művészeti vállalkozását s egyuttal azonban az egész polgárság együtt érző lelkesedését igyekszik lánggra gyújtani a nemzeti művészet oltárain, melegen üdvözlöm a nemes város közönségét, és a Szigligeti társaságot és újból köszönetemet fejezve ki mindazoknak, kik buzgalommal, önzetlenül és eredményesen fáradoztak ezen kiállítás sikere érdekében, a tárlatot ezennel megnyitottam nyilvánítom.

A megnyitó után a miniszter megtekintette a tárlatot s több ízben annak a véleményének adott kifejezést, hogy a nagyváradai tárlat föltötte áll minden eddigi vidéki műtárlatnak.

Késő esti órákig hullámzott ezután az előkelő közönség a nagybecsi vásznak között.

A tárlat megnyitása után a miniszter látogatást tett *Radu* Demeter gör. kath. püspöknél és dr. *Beöthy* László főispánnál is megtekintette az ipariskola rajzkiállítását, melyről lapunk más rovatában talál referátát az olvasó.

Az elutazás.

Dr. *Berzeviczy* Albert kultuszminiszter s kísérete este 8 órakor szűk körben vacsorázott házigazdájánál a püspök ur Ó Excellenciájánál. Kivülök csak *Radnai* Farkas beszteczbányai püspök vett részt, aki csak délután érkezett meg Nagyváradra.

A miniszter az éjjeli 11 óras személyvonattal utazott el Budapestre.

A váradai képtárlat.

Már harmadszor vagyok azon éppen nem irigylendő helyzetben, hogy nagyváradai képtárlatról ismertetést kell írnom. Ismertetést, előzetes tájékozást írok, nem kritikát, nehogy *Bisraeli*, *Lord Beaconsfield* maliciózus megjegyzését alkalmazza reám valaki, a ki t. i. azt szokta volt mondani, hogy: the critics are those who have failed in literature or art: kritikuskok azok lesznek, akik irodalomban, művészetben kudarcot vallottak. Ezzel szemben, sok művész állításával szemben ugyan hangsúlyozzuk, hogy a legjobb műkritikát éppen nem művészek írták, kik egy-egy iskola, személyes iránykkal szemben elfogultak és korlátoztak szoktak lenni; hangsúlyozzuk, hogy az angol közmondás szerint: onlookers see most of the game, a nézők, a gíbiczek látnak legtöbbet a játékból: mindazonáltal, tudatában annak, hogy a jó kritikusknak születnie kell s amellet sok szerzett ismerettel bírnia, mégis megmaradunk amennyire egyáltalán lehetséges a szerény ismertető neve mellett.

A Kereskedelmi Csarnok nagytermében és három kisebb helyiségében nyert elhelyezést az a több százra rugó festmény és szobor, melyeket műértő kezek rendeztek el lehetőleg úgy, hogy mindegyik festmény tűrhető világitást kapott.

A nagyterem maga festőállványokkal elválasztott három osztályt foglal magában. Az elsőben, a bemenettől balra *Benczur* hatalmas festménye *Schlauch* bíbornok áll, mely az 1900-iki párisi kiállításon grand prix-vel lett kitüntetve.

Utánna egy kis *Bihari* kollekczió következik, melyből a most először kiállított hangulatos genre-képet: *Művészek*, emeljük ki. Sok érzéssel, bensőséggel van megfestve ez a kép, mely két művészt és az egyik művész nejét ábrázolja, amint egy hegedülő kollegájuk előadására figyelnek.

Az idei tavaszi kiállítás díszje volt a nagy tájfestő, *Mednyánszky* báró pompás tájra képe: *A poprádi tó*. Csodaszép színeket talált és mutat nekünk e képen a nagy kolorista tájfestő, amellet hung pompás tárlattal gyönyörködteti a szemlélőt.

A háttérben bűvösen ragyog esti nap fényében a Tatra havas szakadékokkal tarkított bérceze, míg az előtérben, az árnyékban hideg színek, mély árnyalatokkal uralkodnak. *Pállik* birkáit, melyek csudás állatpsychológiával festvők, *Paczka* tolnamegyei vagy baranyai parasztleányait sem kell ajánlanunk, valamint *Szilányi Magyar Manheimer*, *Kézdi Kovács* tájképeit se. Es első osztályban díszlik még a bemenettel szemben *Szilágyi* Dezső mellszobra *Margótól*, *Szárnovszky* szép kis csoportja, *Gronpejas* a *Vízözön*, végre *Kapás Madonája*. Nagybárá apróbb gipsz-szobrok ezek és a többiek.

A nagyterem második szakaszában, balra, miódjárt szemünkbe ölik egy napsugaras, levegős kép, mely aranyzöld lombokkal szegett mély utat ábrázol *Nádler* Róberttől. Szép, gondos genre, ugyancsak *Nádler*től a *házi koncert* vagy *szalon-koncert*, melyet még 1890-ben festett a művész. Nagybárá nökkből álló elegáns társaságot ábrázol egy csipkefüggönyös szalonban, kik egy zongoraművésznek játégra

figyelnek. E szakasz legszebb tájképe **Papp Henrik**től való: a színek bámulatos elevenisége mellett gyönyörű tárlattal és átlátszó éggel köti le figyelmünket **Alföldi táján**. A régi iskola gondos részletezése az új iskola színhűségével, derűjével egyesülnek a pompás képen. Bensőséges kedves genreképek függ mellette a mi Biharok alkotása, mely a baba fölkelését ábrázolja bölcsejéből, melyet a kis parasztcsalád nőtagjai állanak vagy hemzsegek körül. **Bosznai, Keleti** Gusztáv tájképeit csak érintve, kritikussá kell válnunk **Fényes Adolf** genreképe előtt, mely leckéjüket tanuló gyermekeket állít eléünk, de oly pasztózus, pacsmagoló ecsetkezeléssel, amely igazán senki előtt sem tűnhetik föl se szépek, se helyesnek.

U.óvégre a festősek felületet is kell tudnia festeni s az emberi arcz selymét, vagy gyermekieki arcz selymes puhóságát nem szabad agyagokra változtatni. A régi mestereket azzal gunyolják modernjeink, hogy minden felületet elsimítottak képeiken, Benczurékat, hogy csak felületet tudnak festeni. **Fényes Adolf** képe azt az óhajt keltette bennünk, hogy bárcsak járt volna Benczurhoz iskolába. A kedvelt nőarczképek **Szenes Fülöp** egy váradi szép barna menyecskét mosolyogtat reánk gondos vásznan. Komoly, ambíciózus gondolattal telt kép függ e mellett **Kacz-tól: Vizió** címmel. Szegény raboknak a keresztrefeszített Jézus képe jelenik meg, melyre néhányan a fiatalok, eleven vagyó hittel tekintenek. Érdekes, hogy a vizióból hideg fehér fény árad az arcokra, míg balról meleg fényforrás világítja meg az alakokat. A kétfő kontrastszje érdekes problémája a képnek. Látnak különben ezt a képet is a téli kiállításon. **Endrey** pompás eleven férfiarczképekét váradi lokálpatriotizmus-sal méltatva, **Hegedűs** bibliai vásznához fordulunk, mely Jézust ábrázolja Emmausba siető tanítványival. Minden arcz árnyékban a lemenő nap világításának árnyékában. Az első pillanatra úgy tűnik fel, mintha kávszínt vésnek mennének neki. Később agyagpadnak minősítjük, s panaszkodunk a képrejtvény nehézsége fölött. Minő ellentéte a képnek **Jendrassik** gyönyörű életképe: **Az özvegy**. Fehérruhás gyönyörű baba özi a megörnyedt, le-sujtott feketeruhás fiatal hölgyet. Fehér krizantemum ad a gyászréhával hatásos kontrasztot az előtérben. Bárcsak ne lenne az ilyen becsületos, gondos munka ritkaság a fiatalabb festőnemzedék között. A téli tárlaton nagy gyönyörűséget okozott minden elfogulatlan látogatónak **Vágó Pál** kolosszális vászna: **Szeged szebb lesz mint volt**. A mostani váradi tárlaton látható színvázlat gyöngye fogalmat ad az említett gyönyörű képről. Annak remek egét, vizét csak igen elmosódottan adja vissza. A **Művészet** legmodernebb elveitől vezetett kritikája előtt nem talált ugyan kegyelmet az a remek kép, de annál jobban tetszett az elfogulatlan közönségnek. A **második osztály** szobrai közül **Wlassics** mellszobrát, **Hoyos Wenckheim** görfné kis állószobrát említjük föl. **Zombory** teheneit csak azért mellőztük a képek közül, hogy kritikusokká ne legyünk ismét.

Föltétlen dicséret és elragadtatás hangján kell szólannunk a **harmadik osztály** egy pompás darabjáról. **Szmrecsányi Miklós** arcza mosolyog felénk **Balló** remek vásznáról so wie er leibt und lept. Különösen a szemek kifejezése oly egyéni, oly igaz, hogy **Lembachot** juttatja eszünkbe. **Telepy Károly** arczképe is pompás, ugyancsak **Ballótól**, de nem hasonlítható amahhoz. **Knopp Kevlaari bucsuja** szerintünk gyöngye illusztrációja Heine csodaszép versének, **Madonnája** a liliosos tóparton, ölében kis Jézussal, előtte zenélő angyalokkal vallásos idyll, de egy kissé több áhitat vagy kenet, **Salbung** nem ártott volna a különben gondos szép festményen. C-udaszép tájképet állított ki régi kedves ismerősünk **Spányi Béla**, bámulatosan átlátszó éggel, remek színhangulata felhőzettel, a modern felfogás mellett gondos kidolgozással. Bannünket egyszerűen megbűvölt ez a kép, amit nem baboztunk kimondani, akármennyire personal point of view-nak minősítsük is, amit mondunk. Szép nagy vallásos kompozíció **Édertől: Krisztus**

sírbatétele, igen érdekes, eredeti lila-szimfóniát ad **Szenes Fülöp: Kisértése**, a mellett, hogy a lilaruhás crepe de chine-es divatos hölgy tekintete bámulatosan éles és mély.

A Magyar Színház elegáns művésznőjét **Maróthy Margitot** ábrázoló **Márk** képe; jelentő módban nem merjük mondani. Nagyon kevés személyes hiúság kellene hozzá a szép művésznő részéről, hogy ebben a képben magára ismerjen. Nem dicsérhetjük **Márk Lajos** modelljeit sem. Ennél sokkal gondosabb, sokkal szebb képeket látnak tőle a régebbi tárlatokon. Sokkal jobb genre-képe, amely egy jegesmedve bőrön játszadozó kis leányt ábrázol kis cizzával. A nagymama boldog mosolylyal kíséri a játékot. Gondos, pontos, jellemzőes munka **Pap Henrik** **»től munkása«**. Pihen az öreg fáradtságos kötörés után.

Csak most veszem észre, hogy immár a **második terem** képeihez jutottam, azaz a nagy terem harmadik osztályából is kikerültem. Itt a második teremben van még **Csák István** bibliai nagy kompozíciója: **Krisztus a kereszten**. Sötétbe helyezték, ami a képnek előnyére szolgál. Még így is szemet szúr a rengeteg elrajzolás, a hanyag kezelés. **Peske Géza** kacsái gyöngén képviselik első parasztyerkek festők finom művészetét. **Vesztróczy »Vakok«** című képe előtt se igen melegegtünk föl. Széles ecsetkezelést látnak **Illés** korcsmai genreképen: **Telik é még?** de annyi jellemző erővel párosulva, hogy elfelejtjük elnagyolásait. A vén korhely paraszt jobbkezeiben tartott pénzét számlálja. **Saufbruderei** nem kevésbé sikerült alakok.

Visszatérve a nagyterem harmadik osztályába, egy pillantást vehetünk **Ligeti** pompás kis mellszobrára, mely a Vigszínház egyik geniális művészt, **Hegedűs** Gyulát ábrázolja. A művészek főikapták ezt a művészt. A tavaszi kiállításon **Balló** arczképet állított ki róla.

A nagyterem méltatott második év első osztályán át a **harmadik terembe** siethettünk, melyben a kisebb méretű tájképek uralkodnak **Telepy** bácsi, a tájfestők veteránja sok **Tátra** képpel gyönyörködtetett itt. **Kézdi Kovács László** hangulatos, gyöngéd tavi és patakmenti képeket állított ki az elmaradhatatlan, de ártatlan gölyákkal, **Túry Gyula** olasz tájképekkel kedveskedik, **Neogrády** Antal két gyönyörű téli cserkészettel feltűntető vászonnal. **Aczél** Henrik fiatal váradi festőnk **Nyírfaerdeje** egészen meglepett bennünket, annyi invenziót találtunk benne. Forwards! mondhatjuk bizalommal. Gondos rajzu mennyezet kép **Vajda Zsigmond Szent Istvánja** s uram bocsás, egy színnel több színű **Rippl Rónai Gítár** mellett ez. genre képe. Kiváltképen nem csupa zöldség **Kaczián** genre-képe sem: havas uton dülögő részeg parasztot méltatott ecsetére. **Bihari** egy genue képét **»Bölcső mellett«** s néhány táját épen csak megemlítve, **Telcs Ede** kis szobrocskát vesszük szemügyre, valamint több finom bronz-lemezket, emlék plagnetteket, mert az idő int, s egy terem, a **negyedik** még hátra van. Ezzel csak röviden végzünk. Nem mintha nem volna sok érdekes figyelemreméltó alkotás itt is, de mert igazán kifogyunk az időből és — helyből. Balaton mellék tájakat festett az örökifjú **Telepy** bácsi olaszokat **Túry Gyula**, valamint **Nadler Róbert** is, kinek nevével csaknem annyiszor találkozunk a tárlaton, mint **Biharival**.

Mednyánszky folyamparti tája szerintünk messze marad az első teremben látott tátrai képtől, bár érdekes kolorisztikus problémát választott ezen is.

Rubovits, Margó, Katona Nándor, Bosznay, Tull, Olgyay, Szlányi, Poll Hugó (pasztellek) egymást válik itt föl gazdag változottsággal, bár a negyedik teremben is a tájkép az uralkodó.

Azonban legyen enap elég az ismertetésből. Reméljük, hogy a szép és gazdag tárlat látogatása sok nézőnek fölyajtja a szemét, hogy ne csak nézzen, de lásson is egyet mást abból, amit a festő elképzelt, megálmodott és vászonra vetett.

A tárlat egyszeri látogatása erre nagyon kevés. Még ma is ezt tapasztaltuk, akik a ké-

pek jó harmadát már láttuk egyszer, budapesti kiállításon. Csak, ha háromszor-négyszer figyelmesen végignéztünk egy-egy tárlatot, akkor teljedhetnek be, a mit egy angol kritikus mond:

Sympathy and whatever of the artist there may be in each of us enables us to read something of our own into the most perfect picture ever painted, something of which even the painter never dreamed.*

Dr Némethy Gyula.

Kétszáz vasutat áthelyeznek.

Jó helyről van értesülésünk arról, hogy Budapestről kétszáz tisztviselőt helyeznek át. Az elhelyezettekkel, a zágrábiak helyeit töltöttik be, a kiket úgy látszik hivatalvesztésre szántak. Zágrábba helyezték át **Daróczy Aladár**, a nyugati pályaudvar főnökét, a kit forgalmi főnöknek helyeztek át Zágrábba. **Daróczy** igen kedvelt és népszerű volt Budapesten. Egyben arról is értesülünk, hogy ez idén szabadságot egyetlen vasutas sem kap.

ORSZAGGYULES.

A főrendiház ülése.

Budapest, május 21.

Elnök Csáky Albin gr. megnyitja az ülést. **Wekerle** Sándor sürgősségi indítványt tesz, hogy a főrendiház az összes letárgyalandó javaslatokat még a mai napon letárgyalja.

Hozzájárulnak. Ezután hitelesítik a főrendek névjegyzékét. Odeszhalki Géza herceget egy becsületstértési ügyében elhatárolták, hogy nem adják ki a mentelmi bizottságnak.

Rátérnek a **vármegyei tisztviselők** fizetés-rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Desseffy Aurél gr: A javaslatot elfogadja, kéri a miniszterelnököt hajlandó-e az adminisztráció javítása érdekében intézkedésekre amennyiben erről a javaslatban semmi sincsen.

Tisza István gr. miniszterelnök felel azzal, hogy a megyei alkalmazottak helyzete javíttatik a törvényjavaslat életbeléptével, adminisztráció is javul.

Ezután a javaslatot általánosságban, részleteiben elfogadták.

A községi és körjegyzők illetményeinek szabályozásáról szóló javaslatokat egyhangulag, vita nélkül szinte elfogadták.

Megválasztották a kvotabizottság tagjait: **Desseffy Aurél** grófot, **Harkányi** Frigyes, **Lukács** Antal, **Pallaviczini** Ede ögrófot és **Szmrecsányi** Pál püspököt.

Elfogadták továbbá vita nélkül a **Wimpfen** és **Trautenberg** grófok örökös főrendiházi tagságáról és **Szeged** szabad királyi város közéleti tanácsa hatáskörének meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatokat.

A **beruházási javaslat** tárgyalására tértek ezek után.

Keglevich István gróf: A vasutvonalakra vonatkozólag van észrevétele. Az egyes vonalok a stratégiai szempontoknál fogva nagyon drágák. A hadügyi kormányknak a különbséget le kellett volna fizetnie s csak ezek után lett volna szabad a magyar kormányknak belemenni. A kormány a közegészségügyi építkezéseket törölte a javaslatból. Ez nem volt helyes cselekedet, mert a közegészségügyi kérdések a legnagyobb fontosságúak. Ez mulasztás. Kéri a miniszterelnököt, hogy sürgősen pótolja. Fel-tűnőnek látja, hogy a szini iskola építésére egy milliót szántak, ellenben a Nemzeti Színház új építésére egy fillért sem, holott az utóbbit sokkal fontosabbnak tartja. Ebben a kérdésben ismét siri csend honol, pedig ha valaha, úgy ebből a nagy összegből kellett volna az új színházat megteremteni. Helytelen az a nézet, hogy csak a kis Színház fizeti ki

* Robert Clermont Witt. How to look at pictures. London, 1903. XVIII. lap.

magát. Ellenkezőleg a világon mindenütt megbuknak a kisebb színházak, csak a nagyobbak tudnak boldogulni. A Nemzeti színház a legjobb előadásokkal sem tud most jövedelemre szert tenni. Pozitív számadás alapján állíthatja, hogy amint az új Nemzeti Színház felépül az állam hozzájárulását felére le lehet szállítani.

A szépnek uralma

Keressük, szeretjük a szépet, mert gyöngéd, kellemes hangulatot kelt bennünk, mert szárnyat ad a gondolatnak, mélységet, melegséget az érzésnek, mert nemesít, tisztít és boldogít.

Tudva, vagy öntudatlanul törekszünk folyvást a «szép» után s már gyermekkorunkban mosolyra kész a szép, sirásra fakaszt a rút. Isten oltotta belénk a szépnek szeretetét. Míg az állatott csak szükségének kielégítésére készíti az ösztöne: az embert a széphez való ösvonzódása a «szükséges» fogalmától csakhamar a «szép» fogalmához vezet.

Ez vitte őt a barlangtól a kunyhóig, a kunyhótól a palotáig. Ez fokozta ügyességét az eszközök előállításában, ez vezette a haladás mezejére. Ez vitte napsugaras magaslatokra, honnan meglátta a természet szépségeit s míg lelke megtelt gyönyörrel, vágy támadt benne, hogy a szépet, mit a természet széjjel szórt művein, lelkébe összegyűjtse azután megtestesítse — a művészetekben.

Nagy jótétemény a szépnek az uralma az emberek fölött. Még a kiket szét választja a születés, rang, nézeteltérés s az élet ezer körülménye: azokat is egybeolvasztja az igazi szépné megjelenése a közös, tiszta évezetben. Egy remekmű, legyen az melodia, kép vagy szobor pillanatra némává teszi a tömeget, elcsillítja még a fájdalom jaját is. Az igazi szép, kiemeli az emberek lelkét a mindennapi élet szürkeségéből, fölemeli az ideálok világába, melyből száműzve vannak az élet keserűségei s alacsonyosságai.

A szegény halandónak igazán szerencse, hogy a széperít lelkesülni tud és szerencse, hogy a műveltség emelkedésével a széperít fejlődése jár. Mert a művelt ember többet szenved a rútak támadásaitól, de több enyhülést is talál a szépné és magasabb élvezetet.

Enni áldása mellett, a szép uralmának sem mindig hűségesen hódolt az emberiség. A szépnek legfőbb ellenségei: emberi gyarlóságok, bűnök sokszor sodorták álutakra is a szépnek birodalmát keresőket.

A klaszikus népeknél magasan trónolt a szépnek uralma, hódolt neki kicsiny és nagy. Arra nevelték az ifjúságot, azzal nemesítették a népet is. Nemcsak a nagyok palotái ragyogtak a szépnek pompájában, hanem az iskolák, a középületek, az utcák és terek is. De az állhatatlan emberiség ledöntötte trónjáról a szépet és sárban majd vérben kellett gázolnia, hogy azután a renaissance korban új életre viruljon Olaszország kék ege alatt, régi emlékek romjai felett.

Elkövetkeztek a rokokó és barok csapongásai is, de a haladó kor biztosította a szépnek uralmát; a művelődés fejlődése csak fokozza a szépnek szeretetét, bármilyen áramlatokat érjen annak kultusza. A naturalisták túlzásából, mely időnként a rútat tiltette trónusra, diadalmasan kelt ki a szépnek imádása s a realizmus korszakára virradt idealizmus méltó helyére juttatta a szépnek birodalmát.

A művelt ember életszükséglete már a szépnek kultusza, a mellett, hogy a szellemi életnek főrugója. Már köztudat, hogy a művészetek, ha nem is fontartói, de megőrzői, megédesítői, meghosszabbítói nemzetek életének. Mert sokszor láttuk, hogy szerencsés, termékeny korszakokban, ha egy nemzet kebelében remekművek jöttek létre, föllendült, friss erőt nyert a nemzeti élet és ez által veszélyes válságokból is kiszabadult. Olaszország három százados haldoklása alatt csak a renaissance nagymestereinek műveiben élt tovább s a magyar nemzet hosszú, reménytelen tespedése közben csak írónk és költőink remekművei szövögették tovább

nemzeti életünket és vitték az újjászületés felé.

Hogy Magyarországon ennek a nagy hatalomnak elismerése mellett is olyan nehezen jut diadalra a szép uralma, főleg a képzőművészetek művelésének és megértésének terén, annak oka nemzetünk viszontagságaiban, százados harczaiban keresendő. De ha nem is dicsekedhetünk még most sem a művészetek fénykorával: vannak hírneves festőink, szobrászaink, építőink és méltánylásukban mindinkább buzgólkodunk.

Társas összejöveteleinken az időjárás és tere-fere mellett mind sürűbben emlegetjük a művészeteket. Altalában kezdünk kibontakozni a közönyből a merevségből s kezdjük érteni és élvezni igazi szépet. Mindinkább visszatérünk a szépnek ősforrásához; a természethez. Az évek óta sürgetett «művészi nevelés» kezdi teremni gyümölcseit, mert im törődünk már nemcsak anyagi haszonnal, hanem az élet szépítésével is.

Kezd nálunk is épülni a szépnek új birodalma s a kik (mint a Szigligeti társaság a pünkösdi képtárlattal) annak építésén fáradoznak: azok nemcsak kulturmunkát végeznek, hanem hazafias munkát is; sőt a humanizmus oltárán is áldoznak vele, mert a mai válságoktól, küzdelmekről zaklatott közéletben és magánéletben valóban szüksége van az emberiségnek az idealizmusra, szüksége van a megnyugtatóra, a mit a szép élvezetéből meríthetünk. Társalmunknak szüksége van az erényekre, melyek a szép uralmából fakadnak. Mert mai szegénységünk és forrongó szociális életünk közepette igazán csak annyit érünk, a mennyire nemesebb dolgokért hevülni tudunk.

Özv. Dr. Személy Kálmánné.

UJDONSAGOK.

Pünkösdi és bérmálás.

Az isteni Megváltó befejezte földi küldetését, keresztihalálával megváltotta az emberiséget s a halál uralma felett dicsőséges feltámadásával diadalmaskodva a mennyeg országába tért. Tanítványainak, kik isteni mesterök tanítól eltelve készültek azokat a világ minden népének hirdetni, elküldte pünkösdi napján az Urnak szent lelkét.

Az apostolok egy házban összegyűlekeztek s buzgó imába merülve várták a Jézus Krisztus által megígért Szentlelket. Egyszer csak tüzes nyelvek alakjában leszállott a hű tanítványokra a Szentlélek megerősítette őket hitükben, elküldte őket az igaz, szent tanokat hirdetni.

Es az apostolok betelvén a Szentlélekkel, kezdének különböző nyelveken szólani s erőt kitartást merítettek az ige terjesztésére szükséges lelki hadjáratra. A hadjáratban az apostolok fenséges győzelmet arattak. Olyat, minőt csak az Ur Jézus segítségével, az ő szent lelkének ihletével lehetett kivívni. Ahol megfordultak, nyomukban a béke, szeretet, keresztényi hűség virága fakadt, mely elterjedt az egész földön.

Azért ma a Szentlélek eljövételének emlék-ünnepén hatalmas dómok s szerény falusi templomok falai között örömtelt szívvel száll milliók ajkáról az ének:

Jöjj el Szentlélek Isten . . .

Az idei pünkösdeknek különös ünnepei színezetet ad az is, hogy Szemerecsányi Pál püspök Ő Excellenciája a nagyváradi három plébánia felserdült ifjúságát s a feladottak közül azokat kik valamely oknál fogva ezen csak egyszer fölvehető szentségben még nem részesültek, a bérmálás szentségében fogja részesíteni.

A szertartás tekintettel a jelentkezők nagy számára, — mintegy 1400-an vannak, — reggel 8 órakor kezdődik a püspök ur O Kegyelemessége által tartandó kismisével, mely után a szent beszédet *Palotay* László praelátus mondja.

Mihez tartás végett figyelmébe ajánljuk az érdekelteknek a következő tudnivalókat:

A bérmálások már a szent mise megkezdése előtt jönnek el a templomba, hol a szent mise és a szent beszéd alatt kellő áhítattal vegyenek részt és pedig lehetőleg a bérmásztulók közelében, hogy a felállításkor könnyen megtalálják egymást. Különösen gondja legyen bérmálásoknak és a bérmásztulóknek arra, hogy a bérmálások bérmácsejüleit magukkal hozzák, mert ezek a bérmálás előtt nyitva kézben tartandók.

A bérmásztulók bérmagyermekük háta mögött s jobb kezükkel azok jobb vállára téve várják be míg a bérmáló főpásztor jobb kezét a bérmálódó fejére teszi s a sz. chrismába mártott hüvelyk ujjával ennek homlokát kereszt alakban megjelöli a megfelelő latin imádság közben: (N. En téged megjelöllek a kereszt jelével s megerősítelek az üdvösség chrismájával az Atyának Fiának és Szentléleknek nevében Amen) s gyöngéden érinti a bérmálódó jobb arcát e szavakkal: Pax tecum! (Béke veled.)

Ezután a megbérmáltnak sz. chrismával megkent homlokát egy áldozó pap megtörli.

Az így megbérmáltak a rendezők utasítása szerint a sorból távozhatnak, de a szertartás befejezése előtt, vagyis a megbérmáltakra adandó főpásztori áldás előtt a megbérmáltaknak a templomból nem szabad távozniok.

Amennyiben a bérmálódók nagy sokasága miatt egy-egy nagy csoport megbérmálása után megadatik az okvetlenül bevárando főpásztori áldás, erről értesítettnek a megbérmáltak.

Tekintettel a bérmálásra a többi templomokban reggel 7 órakor lesz rendes mise, míg az ünnepélyes nagymisé és prédikációt ünnep másodnapján tartják meg.

A bérmálás alkalmából a főkapitány a bérkocsik számára a következő tarifát állapította meg: Egyfogatu bérkocsi a város bármely pontjáról a székesegyházhoz vagy vissza 1 kor. kétfogatu 2 kor, Várakozással kétszeres díj fizetendő.

* **Szerecsányi püspök 1000 koronás adománya.** A megnyitott műtárlat fényes erkölcsi sikere mögött bizonyára nem marad el a tárlat anyagi sikere sem. Követendő áldozatkészéggel *Szerecsányi* püspök nyitotta meg a macenások sorát is. A művészetekért rajongó áldozatkész főpap tegnap ezer koronát adományozott a műtárlat céljaira. A nagy lelkű adomány jórészen biztosítja a tárlat anyagi sikerét, s remélhetőleg a nagyvárad műtárlat minden tekintetben fényes sikerű lesz.

* **Templom alapkövetétel.** Létökemelő, szép ünnepély folyt le május 20-án *Erkenéz* községben. A gör. katolikus egyház díszes új templomot épített, amelynek alapkövét a jézeti napon reggel 9 órakor nagy ünnepek között tették le. A szertartásokat *Klinton* János érkenézi gör. kath. lelkész végezte. Az alapkövetétel ünnepélyen nagy közönség volt jelen; a többek között *Dobozy* Kálmán főszolgabíró, *Szlávy* József nagybirtokos, dr *Demek* Béla járási főorvos, *Horváth* János körjegyző stb. A templomot *Keztyüs* János nagyváradi fiatal építészvállalkozó építi.

* **A közbághid rendbehozása.** A nagyváradi közbághid az első naptól rossz volt;

a jégkamrákat nem lehetett használni s a mészárosok a magas jégkamara használati díj fizetése dacára külön jégvermeket kényszerültek kibérelni a hus eltarására. A villamos telep felállítása folytán most akar gondoskodni arról is a város. A főkapitány már értekezletet is tartott a vágóhid mizeriái ügyében. A laikus előtt fel sem tűnik ennek a kérdésnek nagy hordereje a közegészségre. Éppen ez okból a városi tanács **Komlóssy József** gazdasági tanácsost és **Kőszeghy József** városi főmérnököt meghívta, hogy tanulmányozzák azon városok vágóhidjait, amelyek villamos világitásra és szellőztetésre vannak berendezve. **Kőszeghy József** főmérnök a héten kezdi meg tanulmányutját, míg a gazdasági tanácsnok később megy körútra.

*** A jövő évi választók névjegyzéke.** Nagyváradi város jövő évi választóinak névjegyzéke ellen a felszólamlási határidőn belül összesen nyolcz felszólalást attak be Nagyváradi város polgármesteri hivatalához. Ezek között van egy terjedelmesebb, **Dr. Stocker József** törvényhatósági bizottsági tag egy választó felvételét s negyven jogtalanul felvett választó törlését kéri. A felszólamlások ellen május hó 25-ik lehet az észrevételeket beadni a központi választmányhoz.

*** Pétervári művész nő Nagyváradon.** **Paksy Viola**, **Paksy Gusztáv** leánya — a szentpétervári udvari színház egyik igen kedvelt tagja s kiváló művész nő a tegnapi est gyorsvonattal szálló látogatására Oroszországból hazaérkezett s városunkban tölt pár hetet.

*** Eljegyzés.** **Horváth József** tőrekvő iparos ma jegyzi el **Kock János** polgártársunk szép és kedves leányát **Margitkát**.

*** Sorozás Nagyváradon.** Alig pár héttel ezelőtt tartották meg az 1903-ik évi nagyváradi fősorozást, s a jövő héten újból működik a sorozó bizottság. Ünnepe után, kedden, május 24-én kezdődik az 1883-ban született I. korosztálybeli hadkötelesek előállításával. Május 25-én a II. korosztály, 26-án a III. korosztály és 27-én az idegen hadköteles ifjakat vizsgálják meg. A városi katonai bizottság a sorozásról a következő hirdetményt adta ki:

Nagyváradi város, mint sorozó járás részéről közhírré teszem, miszerint az 1904. évi újraszervezés a f. évi május hó 24., 25., 26., 27. napján, mindenkor reggel 8 órakor kezdődőleg az újavárosi tűzoltó-laktanya épületében és pedig akként tartatik meg, hogy május hó 24-én az 1883. évi születési és nagyváradi illetőségű I. korosztály hadkötelesek, — május 25-én az 1882. évi születési és nagyváradi illetőségű II. korosztály hadkötelesek, — május 26-án az 1881. évi születési és nagyváradi illetőségű III. korosztály hadkötelesek, — május 27-én pedig az 1881., 1882. és 1883. évi idegen illetőségű I., II. és III. korosztály hadkötelesek fognak sor alá állítani. Felhívom ennélfogva az érdekelt hadköteleseket és a netáni kedvezmény iránt emelt igényükre tekintetbe vehető férfi rokonokat, hogy a jelzett időben a törvényes következmények terhe alatt mulhatatlanul megjelenjenek, valamint figyelmeztetem az állításköteleseket arra nézve is, hogy a Vdt. 25—29. és 31—34. §-ában megjelölt egyévi önkéntesi, továbbá a papokat és papjelölteket, tanítókat és tanítójelölteket, öröklött mezőgazdasági birtokosokat és a családfenntartókat megillető póttartaléki kedvezmény iránti igényüket idejében jelentésük be, vagy igazolványaikat a sorozáskor magukkal hozzák, azokat pedig, kik a fent elősorolt póttartaléki kedvezmény iránt folyamodnak, de egyévi önkéntességi kedvezményhez is igényük van; arra figyelmeztetem, hogy bejelentett kedvezményük netaláni elutasítása esetében az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére való igényüket a fősorozás alkalmával érvényesíthetik.

Megjegyzem végül, hogy az állítási és egy-

általában a Védőtörvényből folyó minden kötelezettségnek elmulasztására nézve ezen felhívás, vagy a törvény nem tudása mentséget nem képezhet.

Nagyváradi, 1904. május hó 12-én.

Darvassy Lajos,
katonai tanácsos.

Ének- és zenevizsgálat az Immaculata-intézetben. Holnap, hétfőn, Pünkösdi másodnapján kedves ünnepség fog lefolyni a Teleky-utcai Immaculata-intézetben. A zárda növendékei fognak beszámolni meghívott közönség előtt a befejezéshez közeledő tanévben az ének- és zeneművészetben elért haladásukról.

Az ünnepélyes vizsgálat d. u. 5 órakor lesz a következő műsorral:

1. **Velencei est** Geibeltől. Németből fordította dr. Krüger Aladár. Zenéjét szerző Aiblinger Gáspár. Előadja: az ovónőképző és polgári iskola énekkara, zongorán kíséri Lechner Berta zongoratanítónő.

2. **Unser Lieblinge** Mazalik Józseftől. Hegedűn előadják: **Ováry Panka III.**, **Ováry Klárka II.** p. o. t. Zongorán kíséri **Dubóvszky Marianna III.** p. o. t.

3. **Mi a haza?** Melodráma. Szövegét írta **Abrányi Emil**, zenéjét szerző **dr. Horváth Akos**. Szavalja **Szögyi Margit IV.** éves képezdei növendék, zongorán kíséri **Muhoray Irén I.** éves ovónőképezdei növendék. Czimbalmón kíséri **Fietzer Menottin** czimbalmotanítónő.

4. **Valse Brillante** Schulhofftól. Zongorán játékok **Farkass Hajnalka II.** és **Rack Irén IV.** p. o. t.

5. **A tavasz ünnepe.** Daljáték dr. **Várad Antal**tól. Zenéjét szerző **Hazslinszky Gusztáv**. Előadják a polgári és elemi iskola növendékei.

Személyek:

Kertész leány — — **Vajna Ilona**
Rózsa — — — **Krupinszky I.**
Ibolya — — — **Véber Irén**
Viola — — — **Fekete P.**
Nefelejcs — — — **Barabás I.**
Liliom — — — **Bajor Margit**

6. **Choppin Polonaise.** Zongorán előadja: **Lamprecht Miczi IV.** p. o. t.

7. **A két szakácsnő.** Renker **Felix**től, németből fordította dr. **Krüger Aladár**. Zenéjét szerző **Feich Ottó**. Előadják: **Ováry Panka** és **Fekete Ilonka**. Zongorán kíséri: **Rafael Irma III.** p. o. t.

8. **Magyar dalok.** Czimbalmón előadja: **Kovácsik Irma IV.** p. o. t.

9. **A madarak dalversenye.** Szövegét írta **dr. Martos Ferencz**. Zenéjét szerző **Sztojanovits Jenő**. Éneklé az ovónőképző énekkara:

Személyek:

Erdei tündér — — **Mayor M.**
Verebek (kar)
Szarka — — — **Fodor Zs.**
Kakuk — — — **Bondor Mária**
Fürjek (kar)
Rizó — — — **Graf Mariska**
Héja — — — **Farkas Erzs.**
Fülemile — — — **Kovács Ilona**
Pacsirta — — — **Hajszár M.**
Bagoly — — — **Voszka Jolán**
Galambok (kar)

*** A vízvezeték kibővítése.** A vízvezeték kibővítésével Nagyváradi városa a közönség régi óhaját valósítja meg, mert ezáltal az összes utcák bevonatnak a csőhálózatba s minden háztulajdonosnak lehetővé teszik, hogy a vízvezeték bevezethesse. A csőlektetési munkálatokkal gyorsan haladnak; a Külvároson már minden utcán van vízvezeték. A vízmű kibővítése folytán bizonyára nagyobb lesz a vízfogyasztás is és a telepet szintén bővíteni kell. Egyelőre a kutakat szaporítják s új szivó csöveket raknak le. Azonkívül a gépház és a

magas tartály között kettős nyomó csövet alkalmaznak, részben a nagyobb, részben pedig amiatt, hogy az esetleges bajoknál a javításokat a vízmű elzárása nélkül is eszközölhessék. Jelenleg 6000 köbméternél több vizet képes adni 24-óra alatt a vízmű telep, de azért el lehetünk készülve arra, hogy pár év múlva alaposan kikell bővíteni a város vízműtelepét és pedig nem a kutak szaporításával, hanem újabb vízgyűjtő terület igénybevételével. E célra legalkalmasabbnak vélik a mostani telepen túl egyik félszigetet, amelyet éppen úgy félkörben körülfog a Közös mint a mostani telepet. Ezt a helyet már megtekintette a miniszter szakértője: **Farkas Kálmán** műszaki tanácsos is. Az új berendezkedés nagy összegbe kerül de ez elől annakidején nem térhet ki a város.

*** Eleven élet a fürdőkben.** Piros. Pünkösdi ünnepén, ha az időjárás kedvező lesz, élénk élet költözik a Püspökfürdőbe, amely teljes pompájában diszlik már. **Kernáts János** fürdőbérlet czélszerű, kitérő újításokat hozott be; nagy áldozatokkal olyan átalakításokat létesített, amelyek a fürdővendégek és a szórakozni vágyó közönség kényelmére szolgálnak. Nagyszerű átalakításon ment keresztül a szálloda és kurszalón között elterülő pompás sétány; remek fenyők és pompás virágok gyönyörködtetik a szemet. A közönség már régen ösmeri **Kernáts János** kitérő konyháját és itálait. A rendes fürdő zenekar a város bármely zenekarával kiállja a versenyt. Szóval **Kernáts János** bérlő magas nívóra emelte a Püspökfürdőt. — **Felix-fürdő** új bérlője szintén nagy átalakítást eszközölt a fürdőben, amelyet ma Pünkösdi napján nyit meg ünnepélyesen.

*** Keresk. miniszteri biztos az érettségiben.** **Hieronymi Károly** Kereskedelmi miniszter a nagyváradi kereskedelmi Csarnok tulajdonát képező felső kereskedelmi iskolában jövő hó folyamán tartandó rendes pótlás és javító érettségi vizsgálatokhoz kereskedelemügyi miniszteri biztos, vizsgálóbizottsági társelnökként a debreczeni kereskedelmi és iparkamara nyagtekintélyű titkárárt, a jeles írórt, **Szavay Gyulát** küldte ki.

*** Független mulatóhely a Körözs felett.** **Szabó Gyula** körözsutcai vendéglős eredeti tervet akar megvalósítani. Tervezetet dolgoztatott ki egy független teraszra, amely a mostani helyiségéből nyúlna ki a Körözs hullámai fölött. A tervet be is mutatta a városnál, de mivel ott azon felvilágosítást nyerte, hogy a független mulatóhely a szomszédos uszoda miatt kivihetetlen közérkölcsei szempontból, **Szabó Gyula** vendéglős beadványt visszavonta s azt a jövő évben szándékozik benyújtani, ha az uszoda elkerül a Körözs ezen pontjáról.

*** Az emberiség számára nincs áldásosabb állapot, mint az a biztos tudat, hogy van rá mód és hely, visszanyerni a friss, erős, egészséges testet és az ezzel járó jóérzést, lelki nyugalmat és rugalmasságot.** A jóságos anyatermészet gondviselése sok gyógyforrást szőrt el mindenfelé, a legtöbbet a szép Magyarországunkban, de valamennyi fürdőhely koronája az ezernyi áldást osztó világhírű **Herkulesfürdő**, elragadó szép, igazán paradicsomi vidékével és őszerejű természetesen meleg kénese konyhasós (Jod, brom, lithiumtartalom) forrásaival. A csont és bőr, izmok és idegek, agyvelő és kitérítő szervek, szív, gyomor és belek, szóval a test bármely részének többé-kevésbé súlyos kórsága elenyészik **Herkulesfürdőnek** szinte varázsa hatására. Regényes hegyvölgyének ózondus levegőjében évente ezer és ezer ember örül az életnek és ha tekintetbe vesszük, hogy e hírneves fürdő a legszebb épületekkel és minden képzelhető modern kényelemmel di-

csekedhetik, érhetnek fogjuk találni, ha Herkulesfürdőt a legszebb és legkedveltebb fürdőnek elismerik. 718.

* **Demokraták összejövetele.** Ma este végre megtarthatták a demokraták több ízben elhalasztott összejövetelüket, melyen a Demokrá Kör tagjai nagy számmal jelentek meg. — Elsőben Fodor Gyula ügyvéd ügyvezető t. elnök szólalt fel s szép szavakban emlékezett azon sajnos körülményről, hogy szeretet elnökünket dr. Várady Zsigmondot betegsége akadályozza a közöttünk való megjelenésben, meggyőződése ugymond, hogy mindannyink óhajának ad kifejezést, a midőn az első poharat elnökünk egészségének mielőbbi visszatérésére ürti. (Lelkes éljenzés: éljen dr. Várady) Azután Jókai Mór haláláról emlékezett meg az értekezletet vezető elnök s indítványára elhatározták, hogy részvételük jegyzőkönyvileg adnak kifejezést, s ezt az elhunyt családjának tudomására adják.

* **Rejtélyes hulla.** Budorászáról jelenti tudósítónk, hogy május huszadikán, Budorászáról a szomszédos faluba vezető úton Bumb Vaszali véres hulláját találták. Minden körülmény arra mutat, hogy Bumb Vaszalt agyonverték. Egész teste véres, ütött sebekkel van borítva, feje több helyen bezúzva. A gyilkosok még ismeretlenek s a csendőrség minden irányban nyomoz.

x **Katona zene a Lloydban.** A Lloyd kioskban kedvező idő esetén ma és holnap délután fél 5-től fél 7 óráig a *katonazene nagy uzsomnahangversenyt* tart. Este 8 órától mindkét este szintén a *katona zene* hangversenyez, a legújabb zenedarabokból összeállított műsorral. Kitérő fagyalt, jégbehűtött italok és figyelmes kiszolgálásról gondoskodik tisztelettel *Kurtág Dezső* kávé.

x **Egy új női divatruház.** A Zöldfa utca 47. szám alatt a jó hírű *Kovács L. és Társa* cég egy új, diszes divatruházat rendezett be, a közönség kíváncsainak teljesen megfelelően mélyre ez uton hívjuk fel olvasóink figyelmét. Bővebb felvilágosítást nyújt a cég lapunkban közölt hirdetése.

x **Kitűnő borok!** A Mertz Nándor által forgalomba hozott *borok*, ma már a *legkedveltebbek*. Az ár pedig a *legmérsékeltőbb*. *Kávé* vevőinek különös *kedvezményt* nyújt. Melyre nézve utalnak mai lapunkban megjelent hirdetésére. 747.

x **Mindenkit** saját érdekében kérünk hogy ha női és férfi ernyőben, továbbá női férfi és gyermek harisnyában szükséglete van, annak beszerzése végett forduljon az **Amerikai Ruházhoz**, Olaszí Fő-utca, a hol e czikk mindenkit meglepő olcsó árban lesznek most nagy raktár végett árusítva. 617

x Tisztelettel hívjuk fel lapunk olvasóinak szives figyelmét **Sz. KOCSIS JÁNOS** katonai, egyenruházati, férfi-szabó cég lapunk mai számában közölt hirdetésére. 606

Igazságszolgáltatás.

Az élesdi vérengzés bűnösei.

Az élesdi véres vasárnap eseményeinek vizsgálata mind máig foglalkoztatta a kir. ügyészséget s a vizsgáló bíróságot. *Vámossy Mihály* hosszú, körültekintő vizsgálat után most terjesztette be a vádpanács elé vádiratát, melyből a következő részeket közre adjuk:

A mellékelt nyomozási iratok és lefoglalt tárgyak átküldése mellett

vádat emelek:

f. évi április hó 29-étől előzetes letartóztatásban lévő

I. r. *Silberstein* Dezső 20 éves, izraelita vallású nőtlen, foglalkozás nélküli kereskedő segéd,

f. évi április hó 30-ától előzetes letartóztatásban lévő következő terhelték u. m:

II. r. *Bezsán* György 47 éves, g. kel. nős, családos földműves.

III. r. *Popa* Demeter 49 éves, g. kel. nős, családos földműves, czegekai lakosok.

IV. r. *Pakurár* Demeter 40 éves, g. kel. nős, családos földműves.

V. r. *Jás* Gábor 32 éves, g. kel. nős, családos földműves, kőaljai lakosok.

VI. r. *Nyikoruca* Lőrincz 45 éves, g. kel. nős, családos földműves.

VII. r. *Csurszás* Demeter 45 éves, g. kel. nős, családos földműves, iszópallagi lakosok.

VIII. r. *Pap* Flóra 48 éves, g. kel. nős, családos napszámos, mezőtelegdi lakos.

IX. r. *Mihálka* József 32 éves ev. ref. nős, családos, kőműves segéd, — örvéndi lakos.

X. r. *Guró* Demeter 41 éves, görögkeleti nős, családos, földműves felső-lugosi lakos.

XI. r. *Bika* Tógyer 38 éves, görögkeleti nős, családos, földműves, alsó-lugosi lakos.

F. évi május hó 2-ától előzetes letartóztatásban lévő terhelték, u. m.:

XII. r. *Argyelán* Tógyer 41 éves, görög katolikus, nős, családos, földműves, alsó-lugosi lakos.

XIII. r. *Puskó* Demeter 56 éves görögkeleti, nős, családos, földműves, — révi lakos.

XIV. r. *Pap* Tógyer harminczhárom éves, görögkatolikus, nős, családos, földműves, révi lakos.

XV. r. *Gasse* Gábor, 50 éves, görögkeleti, nős, családos, földműves, várszéklyosi lakos.

XVI. r. *Brindás* György 59 éves, görögkeleti, nős, családos, földműves, várszéklyosi lakos.

F. évi május 6-ától előzetes letartóztatásban lévő terhelték:

XVII. r. *Méhes* Sándor 38 éves, g. kath. nős, családos, molnár, brátkai lakos.

XVIII. r. *Lászk* Tivadar 56 éves, g. kel. nős, családos földműves, csarnóházi lakos ellen a btk. 163. § és 165. § alá eső és a 168. §-a szerint minősülő hatóság elleni erőszak büntette címén amiatt, hogy:

1904. évi április hó 24-én d. u. Eleden a piac téren botokkal és más ütő és szuró eszközökkel és löfegyverekkel fegyverezett azon csoportnak, melynek czélja az volt, hogy közvetlen támadásban és tetteges bántalmazásban nyilvánuló erőszakkal Bérczy Imre élesdi főszolgabíró a rend fenntartása és a megzavart rend helyreállítására vonatkozó hatósági intézkedésben megakadályozzák.

Es ugyane csoportnak azon további cselekményében, hogy a főszolgabíró által kiadott hatósági rendelkezés foganatosításában és a lörvény meghagyásának végrehajtásában eljáró csendőrököt abban nyilvánuló erőszakkal, hogy őket botokkal, karókkal ütötték, kövekkel dobálták, pisztolyokból rájuk löttek, Resch Mihály járásörmeztet agyonlőtték, több csendőrt megsebesítettek, hivatali eljárásukban megakadályozták és eljárásuk alatt tetteleg bántalmazták, — szintén tevékenyen közreműködtek.

Valamennyi terhelt ellenében az előzetes letartóztatás fenttartását indítványozom.

A nyomozás adatai szerint még terheltető egyénnel szemben a tovább is folyamatban tartott nyomozás eredménye szerint pótlólag beadandó újabb vádirattal kívánom a vád kezdetét megoldani.

SPORT.

A czéllövészet megnyitása. A polgári lövészegylet holnap, hétfőn május 23-án nyitja meg a *király lövészélet*. A lövészlet kezdete délután 2 és fél óraker s tart alkonyatig. Mélylövészekre 6, körülövészekre 5 díj lesz kifizetve. A tekepálya nyitva. Este 8 óraker társasvacsora lesz a szokásos ünneppéggel.

IPARÜGYEK.

Előljárósági ülés.

Az ipartestület előljárósága május hó 19-én tartotta rendes havi ülését, megjelentek Bertsey György elnök, Andriská Károly, Ováry Lajos alelnökök, Bader Béni, Bogdán József, Czeglédy Jeremiás, Ehrlich Mór, Fodor Lajos, Jűhász Benedek, Kadlecik Samu, Lévai Márton, Milibák József, Pellar Ferencz, Sinka László, Széles Lajos, Tátray Sándor, Vlád Agoston előljárók, ifj. Cser János számvevő, Iványi István pénztárnok, Jankovich János főjegyző.

A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és jóváhagyása után az elnök jelentésében a lefolyt asztalos munkások bérmozgalmát ösmerteti, felkéri az előljáróság tagjait a békéltető bizottság ülésein való pontos megjelenésre; a tárgysorozatba felvett ügyek elintézésére.

Az április havi pénztári számadások vizsgálatáról s jóváhagyásáról szóló jelentés szerint a bevétel 875 korona 08 fillér. a márczius havi maradvány 3169 korona 63 fillér, összesen 4035 korona 61 fillér, maradvány 3080 kor. 98 fillér.

Olvasattak a kereskedelmi és iparkamara által megküldött kereskedelemügyi miniszteri rendeletek másolatai, az ásványi és növényi anyagokkal való cserzés mikénti használatáról, — a timár ipari gépek használatának tanulmányozásáról, a nyilvános vegyelemzési állomások igénybevételéről, az ipari és gazdasági hitelszövetkezetek vasárnap és ünnepnap munkarendjéről, a brassói állami faipari szakiskolát végzetek alkalmazásáról, tudomásul vétettek, a Nagyváradon létesíteni óhajtott gépkezelői tanfolyamot nem látja az ipartestület kézműipari szempontból szükségesnek, ugy a költségek hozzájárulását mint kötelezőt el nem vállalhatja.

A nyugdíj szövetkezeti ügyre vonatkozó összes iratoknak a kiküldött bizottságnak törént átadása tudomásul vétetett.

A nagykanizsai ipartestület által egy országos iparos nagygyűlésnek az ipartörvény revíziója tárgyában Budapesten leendő megtartására a meghívás tudomásul vétetett, de mivel ez ügyben az országos kongresszusok már intézkedtek, az abban való részvétel jelen esetben szükségesnek nem találtott.

Az erzsébet—kossuthfalvi ipartestület házépítés czéljára kibocsátott részjegyeknek visszaküldése lett határozva.

A nagyváradai takarékpénztárnak ötven korona adományáért köszönet szavaztatott.

Harmincz darab számla és utalványra 804 kor. 15 fillér lett kiutalva.

NYILTTÉR.

Bumbera Imre
polgári- és papi szabó.
Nagyvárad, új „Bazár”-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legújabb divatu** és a **legjobb minőségű** szövetem raktáron vannak, melyekből a legújabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét az összes áruimra, melyet **kizárólagosan csak a Főtisztelendő papság részére** tartok. Allandóan nagy választék **reverenda czimáda** és egyházi **kvadrátusokból Rivétum** fekete és viola színben, továbbá egyedüli raktára, a mai idény legszebb és legcélszerűbb **hit, remény, szeretet övének** (cingulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be.**

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre,
polgári- és papi szabó.

616

Eladó nyaralók.

Kedvező alkalom kistőke jövedelmező befektetésére is.

Nagyváradtól öt negyed órányira, a Körösvölgy egyik legszebb, teljesen pormentes vidékén. Remek kiránduló helyek (m. Jádvolgy, Remez, a legújabbban felfedezett révi barlang stb.) közelében. A Körös partján vasuti állomás mellett, pártját ritkító természetes fürdőhelyekkel. svájci kilátást nyújtó sziklaterasszal és gloriettel. Az egyik nyaraló 400 koronáért van bérebeadva, kettő pedig — hat szobával verandákkal és hét holdnyi sík területtel teljesen be van rendezve, van két konyhájuk, kamráik, pinceszék, házi kertjük és kis gyümölcsösök. — Esetleg a folyó nyárra bérebeadtnak. Bővebb értesítést *Láng József* ur főutcai könyvkereskedésében nyerhetni.

Nógrádi Gyula

„A szabadkőművesség titkai“

ezimű munkája,

mely érdekes leleplezéseket közöl a szabadkőműves szövetségről.

[Kapható:

a „Tiszántúl“ kiadóhivatalában,
(Szilágyi D. utca, 5. szám.) 761

Á r a 2 k o r o n a.

Tisztán kezelt, természetes

HEGYI-BOROK.

Kiváló minőségű boraimat a következők előnyös árban hozom forgalomba:

Kitűnő újbor	literje:	29 kr.
Kitűnő asztali ó-bor	>	32 >
Kitűnő Rizling	>	36 >
Pecsenye ó-bor	>	40 >
100 liter újbor		17 frt
100 liter asztali ó-bor		21 frt

Jégbehűtött kőbányai SÖR-raktár.

Kávéból nagy raktár a következő előnyös árban:

Kávé cuba, finom	kilója.	1 frt 60 kr
Kávé ceylon, legfin.	>	2 > — >
Kávé cuba, extra fin.	>	2 > 40 >

Minden kiló kávéhoz, egy kilogramm cukor ajándékul.

Midennemű fűszer-árak a legolcsóbb árban

Amerikai szalon petroleum literje 18—20 kr.

Denaturált-szesz eladás.

Helybeli megrendeléseket házhoz szállítunk.

Á r j e g y z é k i n g y e n!

MERTZ NÁNDOR utóda,

fűszer-, csemege- és borkereskedése

NAGYVÁRAD, Körös-utca.

747

Telefon 448. sz.

A jó munka a legjobb reklám.

Ki javítja meg olyan bámulatos olcsón és pontosan az óráját, mint

Freund Benjamin.

Miért? Mert a legjobb gépekkel és munkásokkal van ellátva. Ékszeri vagy órát csak

Freund Benjaminsnál

vásárolhat legolcsóbban, miért? mert kis hásszonnal is megelégszik.

Fél árban kinél kap szemüveget, hő- és lázmérőket, azt is csak

Freund Benjaminsnál.

Miért mert megvett potom árért egy egész raktárt.

Van-e törött vagy ócska arany és ezüst eladó vagy cserébe akar.

Freund Benjaminsnál

értekesítheti legjobban. Ékszer javítást hallatlan olcsóért eszközöl.

Ki nem tudja, hogy hol lakik az a

Freund Benjamin,

mű-órák, ékszerész és látszerész, az figyelje meg

Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi-szálloda épületében.

Özv. Jüngling Józsefné

állandó nagy raktára

varrógép, kerékpár alkatrész- és felszerelésekben

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA, (Bazár-épület).

Nagy választék *acetylen-lámpa, légtömő és gummiköpenyben*, Szakszerűen berendezett *nagy javító MŰHELY.* — *Emalírozás nikkelezés* és bármilyen *javitások* pontosan és jutányosan eszközöltenek.

Carbit napi árban!

A legjobb gyártmányu

Rössler, Jauernig, Ausztria és Stirián

kerékpárok

vannak állandóan raktáron.

Becsés pártfogását, kérve vagyok kiváló tisztelettel

870

Özv. Jüngling Józsefné.

TANUGY.

Modern rajzoktatás a nagyváradai iskolákban.

Dr Berzeviczy Albert vallás és közoktatásügyi miniszter ur abból az alkalomból, hogy Nagyváradra jött és a képképzést meggyitotta, megtekintette a nagyváradai iskolákban Szűts Izso ipariskolai igazgató által kezdeményezett és meghonosított rajzoktatás eredményét. Az ország közoktatásügyi miniszterét Ragány János ipariskolai bizottsági elnök üdvözölte, kérve őt, hogy az országiszerte jóhírnévként üdvöndözött nagyváradai ipariskolát nagy becsű támogatásában továbbra is részesítse.

K. Lippich Elek miniszteri osztálytanácsos bemutatta a közokt. miniszternek Szűts Izso iparisk. igazgatót, mint olyant, a ki a modern rajzoktatásnak Magyarországon egyik kiváló előharczója s kinek az ország a reformok terén igen sokat köszönhet.

A miniszter ur Szűts Izso kalauzolása mellett nagy érdeklődéssel tekintette meg a nagyváradai elemi-polgári és iparostanonczi iskolákban a jelen tanév folyamán készített modern irányu rajzokat és az elért kiváló eredmény fölött teljes megelégedésének meleg szavakban adott kifejezést. A miniszterrel együtt Szmracsányi Pál püspök, dr Beöthy László főispán, Rimler Károly polgármester, Rádi Odön a Szigligeti társaság elnöke és az egész uri társaság nagy érdeklődéssel nézte végig a kiállított rajzokat. Szébbnél-szebb dicsérettel jutalmazta a rajzoktatás eme természetes modorát, mely egy virágszálat, csokrot, butort, ruhát stb. egyszerű vagy kiválóbb kivitelben, de úgy tüntet fel, amint azt a gyermek maga előtt látja. Szűts Izso kifogyhatlan volt a válaszadásban; benső örömmel látta az illusztris vendégek arcáról leolvasható helyeslést.

TAVIRATOK.

Franciaország és a Vatikán.

Róma, május 21. (Saj. tud. táv.) Franciaország diplomáciai kiküldöttje ma elhagyta a vatikánt. Hazautazott Párisba.

Csáki Napoleon vagyona.

Budapest, május 21. (Saj. tud. táv.) Csáky Napoleon gr. vagyonát elárverezték az összes ingóságokból 75000 forint gyűlt össze.

Fenyőt kiadják.

Bécs, május 21. (Saját tud. táv.) Fenyő Sándort kiadják a Budapesti büntető törvényszéknek. A tárgyalások már megindultak. Legközelebb haza szállítják.

Néplázadás Tisza Ujszászon.

Budapest, máj. 21. (Saját. tud. táv.) Az alföldön hónapok óta lappangó bujtogatóktól szított néplázadás tört ki. Tisza Ujszászon már egész télen tanácskozások folytak ily irányba, mely értekezletekre. Budapestről izgató apostolok utaztak le. Különösen Kovács Máté lázítására az uraság ellen szövetséget kötött a nép, hogy aratáskor maguknak aratnak. Most aztán az aratás közeledtével fenyegetővé vált a birtokosok helyzete s az alispántól karhatalmat kértek. A lázongó Ujszászt Kecskemétről, Szolnokról, Akányról katonaság szállotta meg.

A háboru.

London, május 21. (Saját tud. táv.) Port-Arthurtól 32 mérföldnyire a japánok elfoglalták Sakalicsungot. Az oroszok háromszáz ember veszteséggel visszavonultak.

Mukden, május 21. A japánok előnyomulása a fenyegető s határozottan nem tudható mennyi katonája van Japánnak már Koreában s milyen utakon nyomulnak előre.

Egy újabb hadtest Csuhan irányá-

ban tünt fel s feltartóztatlanul nyomul Mukden felé.

Port-Arthur, május 21. Egyik orosz cirkáló zátonyra jutott s elsüllyedt. A legénységet megmentették.

Szentpétervár, május 21. Kuropatkin 70 ezer emberrel indul a jövő héten Port-Arthur felmentésére.

Tokió, május 21. A japán hajók katasztrófája mély gyászba borította az egész japán birodalmat, Tokióban gyászbölgök lengenek a házakon. Az intő veszteség csak fokozza a japánok lelkesedését.

London, május 21. Port-Arthur előtt megváltozott a helyzet, a kikötő bejáratát sikerült szabaddá tenni s most már az orosz flotta is akcióképes.

REGÉNYCSARNOK.

ÉVA.

Írta: Sienkiewicz Henrik. 11

Végre enged, kinyilvánítja, mikép nem látja okát, hogy miért boldogozzon. Sajnos, lábbelijére a középafrikai földkutatóinak lábbelijére emlékeztet, mert fekete színét, mindjárt mikor a varga hazahozta, elveszítette.

De ezen már — sajnos — nem lehet segíteni.

Még sokkal rosszabb ennél, hogy a Swiatecki feje úgy néz ki, mintha a vihar megtepte volna, valóságos erdő. Sajnos, ez ellen sem lehet semmit sem segíteni, mert nincs oly erős szerszám a világon, mely a Swiatecki tisztét megsemmisíthetné. De legalább arra kényeskedem, hogy a mindennapi festői zubbony helyett egy tisztességes kabátot vegyen föl. O megteszi, de ebben úgy néz ki, mint festett hullának egyike s ezzel együtt komor, siri hangulatba esik. Az utcán az emberek vastag botját és óriási kopott kalapját bámulják.

Cseogetés után beléptünk.

Már az előszobában Jaczkovicz bácsi hangját hallom, aki a túlépesség kérdéséről beszél. — Jaczkovicz bácsi tudillik, mindig ezen tárgyról beszél. — Ebben áll az ő összes bölcsesége.

Kazia batisztruhájában egy felhőcskéhez hasonlít, egyszerűen elragadó. Suslowski, valamint az összes férfirokonok frankban, az öreg néni pedig selyem rubában vannak.

Swiatecki belépése hatásos, bizonyos nyugtalansággal szemlélnék bennünket... Swiatecki mogorván körülnéz és Suslowski apának kinyilvánítja, hogy ő bizony uraságoknak alkalmasnakodni nem akart és csak azért, mert Wladek nőstül vagy ilyesmi.

Ez az ilyesmi igen szerencsétlen hatással volt. Suslowski méltósággal nyújtózkodik és azt kérdi:

— Mit ért tulajdonképpen Swiatecki úr az ilyesmi alatt?

Swiatecki rögtön kész a felelettel, hogy ez mindegy, sőt képes volna magát Wladekért bemázolni, kiváltképpen ha tudná, hogy ebben Suslowski úrnak kedve telne... és oly pillantást vet ránk, melyben a megütközés és az elkeseredés váltakozva egyesül.

Szerencsémre sikerült a helyzetet olyképen megmenteni, hogy az ipamat — a nálam ritkán előforduló jelenléttel — arra kértem, hogy mutasson be azon családtagoknak, kiket még nem ismerek.

Be lettünk mutatva és leültünk.

Kazia hozzám ül és kezét az enyémbe teszi. A szoba tele van emberekkel. Mély csend. A levegő fülledt és ólomnehéz.

Végre Jaczkovicz bácsi töri meg a csendet az ő túlépéséről tárgyával. Swiatecki barátom bús ábrázattal az asztal alá pislog. A mély csendben mindjohab hangzanak a bácsi szavai, aki, mert a felső foga hiányzik, ha egy »sch«-t akar kiejteni, mindannyiszor füttyölő hangot ad.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik köszvényél, csúznál és meghűléseknel.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony“ védjeggyel és a „Richter“ cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József**, gyógyszerésznél Budapest.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Magyar királyi államvasutak városi menetjegyirodája

NAGYVÁRADON, Fő-utca 5.

Távbeszélő: 174.

KISS DÁVID és TÁRSA.

Csoportosítható mérsékelt áru szelvényes menetjegyek kiadása:

a) magában zárt kör-utakra, bárhová tetszés szerinti utitervvel,

b) ugyanazon vonalra szóló oda és vissza menetre,

c) olyan utazásokra, melyek részben ugyanazon vonalra szóló oda és vissza-menetre, részben egy vagy több kör-utazásra vannak összeállítva.

2000 kmtr távolságig 45 napi érvényességgel,

2001 < 3000 km 60 <

3000 < felüli táv. 90 <

Ezen jegyekkel az utazás bármely állomáson, tehát ahányszor tetszik — az érvényességi tartamon belül tetszés szerinti időre — félbeszakítható, minden további alakítás mellőzésével. A csoportosítható jegyek osztályonként kombinálva, vagyis vonalonként különböző osztályokra válthatók, pld. Nagyvárad — München és vissza, Budapestig személyvonat III., Budapestről Bécsig gyorsv. II., Bécs-München gyorsv. III. oszt. vissza is tetszés szerinti csoportosításba.

Közvetlen menetjegyek külföldre bárhová
Menetjegy Európa összes nevezetesebb fürdőhelyeire.

Hálóközi-jegyek az összes hálóközi- és expressz-vonatokra. Hajó-jegyek az összes bel- és külföldi gőzhajózási vállalatokra. — Közvetlen menetjegyek Bécsbe s Fiuméba. (Vonalonként személy- és gyorsvonathoz, valamint különböző kocsiosztályból kombinálva.) — Vonalszakaszjegyek kiszolgáltatása s m. k. államv. és Kassa-Oderbergi vasutak állomásaira. — Utazási kézikönyvek, menetrendek, térképek árusítása.

Költségvetések díjmentesen készíttetnek. Utazási ügyekben mindennemű felvilágosítás s utbagazítás készséggel adatik. 769.

Ellátási és szálloda-szelvények kiszolgáltatása a bel- és külföldi legelőkelőbb szállodákra.

A t. Gazdálkodó és Kereskedő urak szives figyelmébe!

Saját gyártmányu kötéláru üzletemet

ujabban és zsák ponyva eladás és kölcsönzessel bővítettem ki és nagymennyiségben történt bevásárlásaim által azon kedvező helyzetben vagyok, hogy mindenféle gabona-, lisztes-, kender-, és lenzsákokat, gyapju és szalmazsákokat, vízhatlan ponyvákat u. m. cséplő-, kazán-, asztal-, szekér és sátor-ponyvákat, repce- és rostáló-ponyvákat, vitorla-vásznak, zsák-vásznak, ponyva- és redőny-vásznak, valamint len- és jutaáru-gyárak összes gyártmányait eredeti gyári árakban árusítom el, a legmértékeltőbb kölcsöndíjakat számítok jóminőségű ujszák és ponyvaimért is.

Kötélgyártmányaim

az 1900. évi budapesti fonó- és szövő-ipar kiállításán elismerő oklevéllel,

az 1902. évi pozsonyi mezőgazdasági kiállításán I-ső rendű éremmel lettek kitüntetve.

Állandóan nagy raktárt tartok mindennemű 758.

gazdasági kötélgyártmányaimból

szükséges, dohány- és cserkötöző zsinórokból, melyeket kizárólagosan I-ső rendű bacsikai kenderből készíttetek és ezeket, valamint I-a kender és kócot, kéve kötelet és a gazdálkodáshoz szükségeltető összes műszaki cikkeket nagyon jutányos árban árusítom.

Az eddigi b. bizalmat megköszönve, kérem azt új vállalatom iránt is fenntartani, mindenkorra pontos és lelkiismeretes kiszolgálást biztosítva.

J. Weisz Mór,

== saját gyártmányu kötéláruk, zsák és ponyva raktára ==

Nagyvárad, Kossuth-u. Andrányi palota.

Telephon: 229.

ÜZLET-ÁTHELYEZÉS!

HOFFER BERTALAN

paplangyártási telepét Fő-utca, Bazár-épületből

Szilágyi Dezső u. dr. Adorján-ház

szouterrain helyiségébe helyezte át, miről a nagyérdemű vevőközönseget értesíti és további szives látogatását kéri.

Kész paplanok dús választékban.

Ugyanott carróleányok folytonosan felvétetnek.

686.

Egyedül álló legnagyobb

nyaraló és moly ellen biztosító vállalat.

Telefon szám: 243.

Telefon szám: 243.

Heimann Lipót és Társa

női felöltők áruháza

NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca.

Szücsmestere: ZIMÁNYI ANDRÁS.

741

Elvállal mindennemű *szőrme-árak*, u. m.: bundák, lábzsákok, coliek, ruhák, szőnyegek és minden e szakhoz tartozó áruk

= nyári megőrzését. =

Kivánatra a megőrzésre szánt tárgyak elszállítattnak.

Ünnep és szombat napokon zárva.

(Lakás: Zöldfa-utca 5 szám., Grünfeld-féle ház.)

Az összes raktár-helyiségek tüzkár ellen biztosítva vannak

É r t e s í t é s.

Uj! Nagy női divatáruház. Uj!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönseget értesíteni, hogy fővárosi mintára berendezett nagy női divatáruházunkat Zöldfa-utca 147. sz. alatt (Deutsch K. I. üvegkereskedésével szemben) **m e g n y i t o t t u k.**

Kovács L. és Társa,

Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Megnyitó ünnepély

FÉLIX-GYÓGYFÜRDŐBEN.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, miszerint a FÉLIX-GYÓGYFÜRDŐT folyó hó 22-én, azaz pünkösdi vasárnapján ünnepélyesen megnyitom, mely alkalommal az egész idényre szerződött első csabai cigányzenekar fog hangversenyezni. — *Lakatos Pista Budapestről, a híres tárogató az egész idényre szerződött.*

Eredeti hegyi-borok.

Ezen máris európai híru és csodás gyógyhatású fürdőt nagy áldozattal úgy rendeztem be, hogy az minden várakozást fölülmuljon.

Eldöm ócska berendezéséből mitsem vettem át, hanem úgy a vendégszobákat, mint a fürdőket, a gyógy- és éttermeket czélszerű átalakítások után teljesen újonnan rendeztem be. *E mellett úgy a szállodai, mint a fürdő és vendéglői árak a legjutányosabbak.*

A közönségnek szórakozást nyújtanak: *állandó zenekar, tennis- és tekepálya, tekeasztal, hírlapok, kölcsönkönyvtár, zongora, csolnakok, gyönyörű sétahelyek a parkban és az erdőben — czukrázda kávéház.*

Május 15-étől állandó postahivatal van a fürdőtelepen és telefon-összeköttetés az egész ország hálózatával.

Önműködő vízűtő és vízvezeték szerkezet, mely magában is érdemes a megtekintésre s mely lehetővé teszi, hogy ezentúl a gyógyvizből 20 C. fokos hűvös fürdőkkel is szolgálhatunk.

Fürdőorvos most már 4-ik éve

Dr MATOLAY KÁROLY

opérateur, volt közkórházi igazg. főorvos.

A mélyen tisztelt közönség szíves pártfogását kéri s kívánatra kimerítő prospektust küld:

KOMZSIK ALAJOS,

b é r l ő.

K ö b á n y a i s ö r.

— Pünkösdi hétfőjén tűzijáték. —

Törlesztéses jelzálogkölcsönöket

földbirtokra vagy nagyobb bérházakra

15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50 és 60 évi visszafizetésre
fél éves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik legelőnyösebb feltételek mellett ad, esetleg drága kamatozású kölcsönöket konvertál
és szükséges felvilágosítással készséggel szolgál

a

Biharmegyei Kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank
Nagyváradon, Teleki-utca.

Ugyanott kölcsönök értékpapírokra, arany és ezüstre jutányos kamattal mellett kaphatók.

Hajnal Ferencz

fűszer-, csemege-, ásványvíz- és vadaskereskedése

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA
Széchenyi-szállóval szemben.

A tavaszi idény beálltával ajánlom friss csiraképes luczerna, lóhere, burgundi stb. gazdasági

vetemény- és virágmagvaimat,
melyeket a legjutányosabb napi ár mellett számítok.

Ugyszintén a n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy mindennemű

festékarukat

berendeztem, melyekből állandó raktártartok u. m.

kencze, terpentín, lackok, brúnollakok, padlilackok, parquetzsír, valamint por és olajfestékeket (minden színben). Ecsetek és meszelőáru

Friss, ez idényű töltésű ásvány- és gyógyvizek az

Előpataki bor és gyógyvíz

főraktára Bihar, Békés és Szilágymegyeék részére.

Vidéki megrendeléseknél csomagolás és vasúthoz szállítás teljesen díjtalanul eszközöltem. Számos megrendelést kérve, maradok

kiváló tisztelettel

577

HAJNAL FERENCZ

Vizgyógyintézet

és Szanatórium

Kőszegen, (Vas-megye) vasútállomás. Egész éven át nyitva, betegek és üdülők számára Gyönyörű fenyves park és sétahelyek. Legszebb gyógyeredmények. Igen olcsó ár. Prospektus bérmentve.

Tulajdonos és igazgató orvos: **DR. DREISZKER JOZSEF.**

Horváth János

szücszmester

Nagyvárad, Nagy-Magyar-utca 332. sz.

(Saját ház, Nyárfasikátorral szemben)

ÜZLETHELYISÉG: Olaszi, Fő-utca

(Orsolya-szűzek zárdájával szemben.)

Téli ruhák, uti bundák, lábzsákok, szőnyegek stb.

nyári gondozásra

vétetnek és mint eddig, ugy ezután is pontosan, **jutányos feltételek mellett** kezeltetnek

Kérik a n. é. közönség, hogy esetleges javításokat a nyár folyamán sziveskedjék eszközöltetni. A javításért járó díjak csak a téli ruhák

elvitelére alkalmával lesznek fizetendőek.

Vidéki megrendelések

gyorsan és pontosan, a legtelkiismeretesebben eszközöltetnek. 689

Biztosítva **12.000** korona erejéig.

Új asztalos üzlet!

Van szerencsém a m. t. közönség szives tudomására hozni, miszerint Nagyváradon, **Szalárdi-utca 9-ik** szám alatt egy mai kor követelményeinek minden tekintetben megfelelő

asztalos műhelyt

rendeztem be, hol modern szalon, háló és ebédlő; valamint konyhaberendezéseket a legmagasabb igényeket is kielégítőleg állítok elő. — Üzleti berendezéseket, portálokat a legcsinosabb kivitel s a legalacsonyabb árszámítás mellett készítek.

Részemről oda törekedve, hogy a n. é. közönségnek mindenkor teljes meglegedésére a legtelkiismeretesebb árszámítás mellett szállítsam n. megrendelését, a szives pártfogást kérve vagyok

660

kiváló tisztelettel

Lechnitzki Árpád,

asztalos mester.

Fehér Jenő

uri és női cipész

Nagyvárad, Fő-utczán lévő Rimanóczy-házban
(Fábry-testvérek üzlete mellett).

Van szerencsém a n. é. közönség és a főt. papságnak szives tudomására hozni, hogy egy, a mai kor igényeinek megfelelő

czipész-üzletet

nyitottam. Mint ajánló körülményt, bátorodom felemlíteni, hogy a nagyvárad szakirányu ipariskola czipőszabászati rajzelőadója, illetve szaktanítója vagyok továbbá a szakmánál eltöltött sok éven keresztül a külföldön, valamint hazánk nagyobb városaiban mint főszabász, munkavezető s hasonló minőségben a nagyvárad czipőgyárban is hat évig sikerrel működve magas színvonalon álló szakképzettségem folytán képes vagyok a legkényesebb igényeket is kielégíteni s minden vállalatot a legnagyobb szakértelemmel és műveléssel végzek.

Versenyárak

A főtisztelendő papság és a n. é. közönség támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Fehér Jenő,

czipész mester.

Nagyvárad város jog- és gazdasági osztályától

Árverési és árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán 1904. évi június hó 4-ik napján d. e. 9 órakor a városház termében Széchenyi-téri volt városháznak iskolává való alakítási munkálataira árlejtést fogok tartani; 32 792 kor. 37 fillérrel előirányzott összes munkálatok egy fővállalatnak adatnak ki s ajánlatot szóval vagy írásban csakis egységes százalék engedménnyel lehet tenni.

Bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-a vagyis 3280 korona teendő le.

A vonatkozó árlejtési feltételek, tervek, költségvetés, műszaki leírás, egységárak a mérnöki hivatal hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ajánlatot szóval vagy írásban zárt ajánlat útján lehet tenni s árverelő kötelesek a fent kitett bánatpénzt árverés idejéig az árverelő küldöttség elnökének kezéhez készpénzben vagy óvadék képes értékpapirokban letenni, illetve zárt ajánlathoz csatolni, vagy pedig ajánlatukhoz a városi pénztár által kiállított letéti nyugtát mellékelni.

Azon körülmény, hogy ajánlattevő a feltételeket, terveket, rajzokat és mintákat ismeri s elfogadja a zárt ajánlatokban kifejezendő.

Írásbeli ajánlatok a városi mérnöki hivatalnál díjmentesen kapható „ajánlat” űrlap kitöltésével adhatók be.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal, Nagyvárad várost azonban csak a törvényhatósági bizottság jogerős jóváhagyása után kötelezi.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága az árlejtés eredménye felett szabadon határoz vagyis fentartja magának a jogot arra nézve, hogy az árverés eredményét elfogadhassa, vagy megsemmisítse avagy esetleg más ajánlattevővel is szerződhesen.

Nagyvárad 1904 május hó 18-án.

Komlóssy József,

jog- és gazdasági tanácsnok, mint az árverési küldöttség elnöke.

Sz. KOCSIS JÁNOS

férfi-szabó üzlete

NAGYVÁRAD, Szent László-tér, a „Sas” kávéház mellett

Megérkeztek

a hazai angol és francia tavaszi szöveteim a legnagyobb választékban, melyekből **jutányos árakért** a legújabb divat szerinti uri ruhákkal szolgálók.

Jó nadrágszabó munkás állandó alkalmazást nyerhet.

Tisztelettel

606

Sz. Kocsis János, katonai és polgári szabó

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos
és kárpitos

BUTOROK

modern stílusban, gazdag válsztékban,
gyári árban.

Szolid, szabott árak!

Ne használjon senki mást, mint a

GLOBIN

bőrtisztítószer,
mely minden cipőneműnek
eredeti fényt és tartósságot kölcsönöz.

Egyed. gyár: FRITZ SCHULZ.
jun., Act. Ges. EGER és LIPCSE

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványviz erre a legbiztosabb óvószert. Elsősorban a mohai

ÁGNES

forrás mint természetes szénsavdús ásványviz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvószert fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyosknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor, légcső és húgyzervi betegségeknek. Azért tehát

Használjuk a mohai Ágnesforrást, ha gyomor-, bél és légcsőhuruttól szabadulni akarunk.

Dr. Kéty.

Használjuk a mohai Ágnesforrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.

Dr. Kövér.

Használjuk a mohai Ágnesforrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be

Dr. Gebhardt.

Használjuk a mohai Ágnesforrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

Dr. Glass.

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben, minden kétes értékű merterésesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbban adja, hogy az Ágnesforrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse. Árlapot s prospectust kívánatra bérmentve küld a mohai Ágnesforrás kezelősége Mohácsi Fejérmegye.

Kedvelt borvíz.

Kedvelt borvíz.

Főraktár Nagyváradi és környékére JANKY ANTAL utóda KISS KÁROLY urnál.

Törlesztéses Jelzálogkölcsonöket

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 és 50 évi visszafizetésre
fél éves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad,

esetleg drága kamatozású kölcsonöket konvertál a

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Kölcsonkéréseknél telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv beküldése szükségeltetik.

Nagyváradi város adó és pénzügyi tanácsosa

4185. szám.
1904

Hirdetmény.

A m. kir. Pénzügyigazgatóság 36539/1904. II. sz. intézkedésével a Nagyváradi városi nyilvános számadásra kötelezett vállalatok 1905-évi adójának tárgyalási hatánapjánál folyó évi május hó 30-ik napjának d. e. 8 órája állapított meg.

A vonatkozó adókiszámítási javaslatok; az I-ső olasz és a II-ik újvárosi kerületbeliekre nézve a városi adóhivatal 14-ik, a III-ik váralja, velence kerületbeliekre nézve pedig a 27-ik számú számú szobáiban május 21-28-ig, 8 napi szemlére kitétetnek, a hol a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ertesítem az adóköteles társulatokat, hogy amennyiben a javaslat ellen észrevételeik vannak, azokat a tárgyalás előtti napon is, a tárgyalás székelyén megjelenő kincstári képviselőnek szóbelileg előadhatják, hogy így minden felesleges írásbeli tárgyalásoknak és hosszadalmas felelőzéseknek lehetőleg elejét vessék.

A tárgyalás a Pénzügyi-palota I-ső emeleti termében fog megtartatni, a hol minden érdekelt megjelenhet, esetleg jogának megvédése végett kellően bélyegezett meghatalmazással mást megbizhat.

A meg nem jelenés azonban az adó megállapítását nem akadályozza.

Nagyváradi 1904. év május hó 19-én.

Lukács Odön.

adó- és pénzügyi tanácsos.

Hirdetmény.

Nagyváradi Hitelbank Részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

elfogad betéteket könyvecskére és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett 5%-os kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzálogokra kölcsonöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyváradi, 1904. május hó.

739

AZ igazgatóság.

Az Amerikai Áruház olcsó árai
mindenki előtt ismeretesek.

Költözködők figyelmébe!

Függönyök, garnitúrák,
szőnyegek, madraczok,
paplanokból igen szépen összeválogatott nagy raktár van.

Ugyiszint minden más rófos divatáru és diszidolgokban szép nagy választék tekintve a nagy forgalmat, ilyen olcsó árakat egy üzlet sem nyújthat, mint ez

Tisztelettel.

617

„Amerikai Áruház”,

Nagyváradi,

Olaszi, Fő-utca, »Bazár«-épület.

Utazó kosarak és bőröndök nagy választékban.

U J! Szerencse-Bazár! U J!

KARDOS LIPÓT

szerencsebazárja Nagyvárad, Szt.-László-tér 1. sz.

Tisztelettel hozom a m. t. közönség szives tudomására, miszerint *Nagyváradon, Szt. László-tér 1-ső szám alatt* (Elek József üzlete mellett) egy, a mai kornak megfelelően legmodernebbül berendezett

gyermek-játék- és diszműáru-üzletet

nyitottam, hol minden e szakba vágó cikkek úgy a kivitel, mint a *mesés olcsóságot* illetleg versenyen felül állanak. — *Férfi-divatekikkel, turista-ingek, övek, torna- és komót-czipők, női- és férfi szalmakalapok, eső- és napernyők, harisnyák, sétabotok*, valódi *solingeni aczél zsebkészek* dus választékban. — *Mindennemű szobadiszekből állandóan nagy raktár.* — Egyszerű próba vásárlás bárkit meggyőz úgy a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról, mint az árak rendkívüli olcsóságáról. Szives támogatást kérve, vagyok mély tisztelettel

KARDOS LIPÓT.

Mindennemű szobadiszek, majolika és fayence-áruk.

Dohányzószerek.

Gyermekkoscsk, játékszerek.

Mezey Sándor, NAGYVÁRAD, Szt. László-tér
„FEKETE SAS“ épület.

== Gyermekruházati különlegességek ==

Szalag, csipke, rövid, szövött és bélésárak raktára

URI DIVAT CZIKKEK, FEHÉRNEMŰEK a legjobb minőségben.

Női blousok, jupon ujdonságok.

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utca sarkán.

Kitünő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim hecses tudomására hozni, hogy *teljesen ujonnan átalakított és jól gondozott* minden kívánalmat kielégítő

teke-pályámat már megnyitottam

s azt a szórakozni vágyó közönség szives rendelkezésére bocsátottam.

Továbbá ajánlom **magyaros konyhám, tisztán kezelt boraim** jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok

teljes tisztelettel

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős

743

Kerthelyiség megnyitás!

Tisztelettel hozom tudomására a m. t. közönségnek, hogy *nyári kerthelyiségemet f. hó 8-án azaz vasárnap* egyik helybeli kitünő cigányzenekar közreműködése mellett ünnepélyesen *megnyitottam.*

Kitünő magyaros étek, frissen csapolt márcziusi SÖR, valamint saját termésű, tisztán kezelt **HEGYI BOROK** felszolgálásáról gondoskodva van.

Előzékeny kiszolgálás!

Polgári árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak. — **ABONENSEK** részére mérsékelt árszámítás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szives figyelmébe ajánlani ujonnan berendezett **VENDÉGSZOBÁIMAT**, melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint **SZÁLLÓHELY** is jutányos ár mellett szives rendelkezésre áll.

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült új szerkezetű

gőzcséplőkészleteket, ipari czélokra alkalmas **Compound** lokomobilokat.

MILLENTIUM

fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeket, valamint egyéb mezőgazdasági eszközöket.

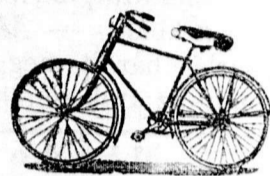

KALENDA JÁNOS

varrógép- és kerékpár-raktára

Nagyváradon, Szent László-tér,

holdas templom mellett.

A legújabb **Puch** és **Helical** kerékpárok

és kerékpár alkatrészek megérkeztek.

Kerékpárok és varrógépek javítása jutányosan || Mindennemű varrógépek és varrógép alkatrészek
eszközöltetik. || nagy raktára.

Szabott, olcsó ár!

Új üzlet!

Van szerencsém a t. közönség b. tudomására adni, hogy helyben Zöldfa-utcán, Heiman Lipót és Társa céggel szemben a mai kor igényeinek teljesen megfelelő rőfös és divat-áru üzletet nyitottam s mint fiatal kezdő kereskedő, ki 12 év óta helybeli legelkelőbb üzletekben elsajátítottam a t. hölgyközönség jó ízléseit, be akarom bizonyítani, hogy

Új üzlet!

Zöldfa-utcán csak **Kertész Sándornál**

lehet a legdivatosabb árukat oly olcsóért beszerezni, hogy bámulatos lesz egész Nagyvárad és Biharmegye vevőközönsége előtt. Mindenkinek saját érdeke ezen rendkívül kedvező alkalmat felhasználni, mert ily szép és olcsó soha nem volt és nem is lesz. Például:

Legjobb mosó kartonok	— — — — 12 kr.	140 cm. sz. koromfekete Lüsster	— — 98 kr.	120 cm. sz. Tennis Lüsster minden szín	— 58 kr.
Legfinomabb selyem batizst	— — — — 25 >	140 >	mintás legf. kelme 89 >	95 >	Legfinomabb franczia Delén 48 >
Pongais franczia batizst, arabeszk mintákkal	38 >	120 >	Sottis legújabb	— — — — 89 >	Fekete selyem napernyők 98 kr., legfin. 1 frt. 35 >

Rabkötött férfi és női harisnyák, zsebkendők, fejkendők, rendkívül olcsók, ágy garnitúrák, függönyök, paplanok és más százféle cikkek leirhatatlan olcsók, **de csak**

Kertész Sándor új rőfös- és divataruházában, Zöldfa-u. (Heiman-czeggel szemben.)

Szabott, olcsó ár!

Első Nagyváradai Asztalos-Társaság Butorraktára

Nagyvárad, Nagy-Teleky-utca.

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, miszerint

BÚTOR-ÜZLETÜNKET

magnagyobbítva, a mai kor követelményeinek teljesen megfelelőleg, a legmodernebbül berendeztük. — Dusan felszerelt raktáron tartunk *hálószoba-, ebédlő és SZALON-BERENDEZÉSEKÉRT*, valamint *THONET-féle HAJLITOTT BUTOROKAT*, ugyszintén *ASZTALOS és KÁRPITOS MUNKÁK* előállítását a legjutányosabb árszámítás és a legizlésesebb kiállítás mellett elvállalunk. — Ugyszintén az *ESZTERGÁLYOS SZAKBA VÁGÓ munkálatok* a legolcsóbb árszámítás és a leglelkiismeretesebb kivitel mellett eszközöltetnek, valamint az e szakmába vágó munkák szintén raktáron is tartatnak. — Tisztelettel

Lukács Antal és Társa.

685